

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos peit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryiltár peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ

STAUBER JÓZSEF

Kedd, november 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- A közönség figyei.
- A polgárság Reiber Emilért.
- Milyen az élet az aradi kulturpalotában.
- A védelem hevében.
- A közönség az autobusz-díj emelés ellen.
- Az aradi színház anyagi romlása?
- Megcáfolt mozgósítási hírek.
- Oroszország Szerbia mellett.

A szerbek.

Arad, november 11.

Ausztria-Magyarország üzenetet küldött Szerbiához, a mi nagyon hasonlít az ultimátumhoz. Még nem ultimátum, sőt lehet, hogy nagyon messze is van tőle. Az utóbbi hónapok azonban, sajnos, azt mutatták, hogy az ilyen üzenetváltások a mozgósításnál és a fegyveres összeütközésnél szoktak megszakadni. Sulyosítja a kilátásokat az, hogy a monarchia üzenete egy oly országhoz ment, amely még benn van a harc tűzében és amelyet a győzelmi mámor egész a nagyhatalmi aspirációkhoz vitt, a melynél tehát a higgadt megfontolásra, az eshetőségek és erők nyugodt mérlegelésére számítani alig lehet.

A monarchiát, természetesen, csak a végső kényszer viheti a hadviselésbe. Elgondolni is rettentő, hogy a tizenhárom hónap óta tartó, egyre jobban fokozódó gazdasági válság után mit jelent nálunk és mit jelent Ausztriában, ha hadi állapotba keveredünk. A mikor már nemcsak a gyengébb elemek hullanak el a hitel teljes pangása alatt, hanem az erősekre is sor kerül, a

helyzetnek hatványozott rosszabbodása katasztrófális állapotot idézhet elő. Ha Szerbia hódításvágyával szemben kereskedelmi, gazdasági érdekeket véd is meg a monarchia, meg kell jól fontolni, hogy a jövő ilyen érdekeiért meg lehet-e kockáztatni a jelennek olyan hatalmas áldozatait, mint a minőkkel a háboru nemcsak a hadi költségekben járna, hanem, — s ez nagyobb veszteség, — amelyeket a háboruval járó gazdasági krízis okozna.

A háboru nem lehet hangulat kérdése, és azt nem irányíthatja, hogy a közhangulat Szerbia ellen nyilatkozik meg. Tény az, hogy Szerbia nagyon kihasználja azt a véletlent, amely az annexió idején megkímélte az Ausztria-Magyarországgal való fegyveres összeütközéstől. Talán jobb is lett volna — gondolják most sokan — ha akkor leszámoltunk volna velük; most nem beszélne olyan magas hangon a lóról, a melyet a Balkán szövetség adott alája és a melyet talán Oroszország vezet. A mint azonban akkor is föllélekedett az ország, hogy a béke meg volt menthető, — most is annál, hogy Szerbia joggal, vagy jog nélkül bizza el magát, fontosabb érdek a háborunak kikerülése.

Azt persze már nem lehet hozzá tenni, a mi szinte kínálkoznék a toll alá: minden áron. Az ár csak annyi lehet, a mennyi a jövő békéjét nem teszi bizonytalanná. A kardcsörtetésnek nem lehetünk a hivei, de az kétségtelen, hogy az átélt izgalmak és válságok után olyan állapotra van szükség, amely a külpolitikai biztonságot hosszú

időre megszerzi nekünk. Nem lehet érdekünk — az igaz, hogy Szerbiának se, a mely győzelme ellenére anyagiakban kimerült és vérben emberben megfogyott — hogy ezután is oly viszonyban éljünk egymás mellett, amely az indulatok örökös piszkálásával, és ennél fogva az állandó fegyverben állással jár. Nem lehet tudni, hogy a diadalmas jelszót: Balkán a balkániaké, — nem fogja-e követni egy újabb jelszó, egész Európát fölforgató, amely a szlávok egyesítését fogja kívánni. Ez ellen nemcsak nekünk, hanem elsősorban az egész hármasszövetségnek védekezni kell, és így bizonyos, hogy a Szerbiával való konfliktus esetén, bármiként fejlődjék az, Ausztria-Magyarország nemcsak Németországra, hanem az olasz szövetséges-társra is nyugodtan számíthat.

A béke reményei halványan pislognak, — hogy egy sokszor használt szóhoz forduljunk. Ott azonban, ahol a békés szándék erős és őszinte, ott a békéhez való reményt egészen föladni nem lehet. Ahhoz az államférfiúi zseniálitáshoz, amelyet Párics szerb miniszterelnök, a Balkán szövetség megteremtője tanusított, sehogy se ille nék, ha Szerbia minden eddig elért sikerét és eredményeit kockáztatná oly új háboruban, amelynek kimenetele rá nézve még akkor is bizonytalan lenne, ha nem lenne az eddigi hadakozástól kimerült állapotban; Oroszországról pedig alig tétélezhető föl, hogy azzal a nagyhatalommal szemben, amelylyel a Balkán kérdés egész folyamata alatt együttesen és egyetértően járt el, egy-

Ékszerék.

Írta: Brázay Emil.

I.

Bella, mikor tizenhatéves volt, mezitláb, kőcsosan, mocskosan, durva ruhákban járt a tanyán. Mikor tizennyolc lett, már nem.

Az apja — szegény valahol a nagy óceán fenekén tengeri füvekbe kapaszkodik, — unalomtól, pénzvágytól, s szomorúságtól gyötörve, kiment Amerikába. Azaz csak utban volt, mert — mint Bellától magam is hallottam — lefűtötte a hajókötél. Ez kissé banális és megszokottan hangzik, de maga Bella is csak mosoly kíséretében emlegette ezt az ő életében amugysem nagy szerepet játszó momentumot.

Uri ember volt a Bella papája, amit abból is tudok, hogy három leányának csupa előkelő nevet adott. Bella volt a legidősebb s Izabellának volt anyakönyvelve. A két hugát Franciskának és Renének hívták.

De a két hugát Bella elfelejtette. Mikor elszökött a tanyáról — vagy hat esztendővel ezelőtt — még kicsikék voltak s anyjuk — egy cselédsorból fölfelé került asszonyosság — nevelte őket. Belőlük bizonyára szép, formás és szigorú erkölcsű polgárleányok serdültek fel, kiket nem izgatott kalandvágy, kéjes, tulhevült fantázia, amelyen a Belláé volt.

Bella már a tanyán is „rossz leány” hírében állt. No de ezt nem kell oly szigoruan értelmezni, mert a sok rosszasság, amit elkövetett, nem volt más, mint az, hogy szeretett a béreslegények között forgolódni, csókolózni a kanászgyerekekkel és nem pirult el trágárságok hallá-

tára. Szeretett kalandozni az erdőn, kóborolni a szőlőben. Szóba állt minden fiúval s türte, ha ölelték, csipdesték.

De azért senki sem tétélezte volna fel Belláról, hogy egy szép napon el fog szökni. Elszökött. A gróffal. A szegény gróffal.

A gróf, mikor már több pénzt nem kapott a birtokára, zsebre vágott minden elvihetőt s magával vitte Bellát is.

Szeretőnek vitte. Bella pedig szeretőnek ment. A gróf nem volt öreg. Dehogyan is volt. Fiatal volt, harmincöt éves. De azért ötvennek látszott. Nemrég öregedett meg ennyire: négy év alatt husz esztendőre valót öregedett. Amióta az öreg gróf meghalt. Sokat lumpolt azóta: a szeme zavaros, fehéredő, pezsgőszíntűvé lett s mély, sötét karikák rajzolódtak a szeme alá.

Bella jó lesz szeretőnek, gondolta. Falusi, kisigényű; fiatal, formás; szép és kacér. Hát még ha selymet ad rá! És ékszer is vesz neki. Nem sokat. Egy karperecet, egy gyűrűt, nyakláncot és egy hamis diadémet. Ez neki egy egész menyország lesz.

Megvette őket. A színes selyem ép úgy érvényesítette a formáit, mint az ékszer a pompáját. Aztán kényelmes lakást is vett neki. Három szobát.

II.

Egy esztendeig így volt.

Aztán már nem. A grófnak kifogyott minden utolsó pénze s nem jött többé Bellához. Ha nincsen pénz, nincsen csók. És nincsen szerelem.

Bella eleinte nem sirt; nem a gróftól, az elvesztett pénzeszsákot siratta. De nemsokáig sirha-

tott: a lakást nem tudta fizetni s kidobták. Az utcára került; ott adta el magát. Még mindig szép volt, formás és kívánatos s jól ment a dolga ismét. Sokat keresett: a gróf ruhái kacérrak voltak és hódítók; az ékszerek mutatósak és hatásosak.

De ez az élet nem tetszett neki. Utálta, mert csunya volt.

S ekkor Bella elhatározta, hogy tisztességes leány lesz. És nem ment ki az utcára, nem fekdült az ablakba. Utálta.

Egy hónapig így volt. Pihent és jól élt. De a szemei már nem voltak az ő régi, csillogó nagy szemei. Erkölcstelen, bűnös, halvány, kialvó szemek voltak. A teste sem volt ugyanaz: már nem olyan fehér, már nem olyan tiszta. Olvadozó hús, megtört izmok, fesztelen arányok.

Egy este — márciusban — langyos alkonyatkor találkozott a gróffal. A gróf elpirult. Bella nem pirult el. Eleinte, mintha kerülték volna az egymás szemét, tekintetét; de aztán mégis egymásba kapcsolódtak. Mentek, haladtak egymás mellett. Beszéltek is itt ott pár szót. De nem nagyon értették egymást.

A grófnak megint volt pénze. Nem sok; mindössze néhány ezerkoronás. De a felöltője megint szép és vasalt volt s a cipője fényes, lakkozott.

— Szeretsz még, gróf? — kérdezte Bella, — Én szeretlek... Sokat airtam...

A gróf szomorú volt. A véletlen találkozás lehangozta. De ő különben is szomorú volt.

— Szeretlek — mondta hidegen, — s én is airtam. A múlt héten megházasodtam.

— Megházasodtál, gróf?

szere, ok nélkül frontot változtasson és azzal szemben háborúra tüzelje Szerbiát. Ezek a föltevések, ha nincsenek is sziklára építve, adnak okot arra, hogy a béke megmentésében hinni lehessen. És hinni kell azért, mert ha a háboru nagy anyagi kárait legközvetlenebbül nálunk és a Balkánon éreztessék, de annak nyomasztó, pusztító hatása kiterjed egész Európára, amelynek gazdasági élete már annyira kívánja a békét, mint a keményre szikkadt, kiszáradt föld az esőt. Ha a monarchia szándékai nem lennének elég erősek arra, hogy Szerbiát lefegyverezzék és ezzel a balkáni konfliktust teljes befejezéséhez siettessék, Európának kell közbelépnie és ezuttal *őszintén* és erélylyel, hogy a vérontások és földulások korszaka lezáruljon.

A közönség ügyei.

— A városi tanács ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Arad város tanácsa ma délelőtt tartotta meg rendes ülését, amely a múlt hét szombatjáról maradt el. Több érdekesebb ügy fordult meg a mai tanácskozás során és valamennyi közt talán legtöbb figyelmet érdemlő körülmény az, hogy a tanács előkészületeket tesz arra, hogy részt vegyen a jövő esztendőben Lipcsében rendezendő városok kiállításán és megazavazott 1000 korona költséget a reprezentáció előkészítésére.

Egy igen nevezetes felekezeti kérdést kellett ma a tanácsnak eldöntenie. Az aradi ortodox hitközség több tagjára ugyanis a neológ izraelita hitközség eljárósága adót vetett ki és ezek az adófizetés ellen tiltakoztak illetékes hitközségük révén. A tanács a neológ hitközséget igazolasra szólította fel és ez azt jelentette, hogy a tagok eme konfliktusának elintézésére a tanács nem illetékes. A tagokat ő felvette köbelébe, noha azok nem jelentették be belépésüket, mert régi uzus, hogyha valaki Aradra jön, felveszik anélkül, hogy az illető belépési nyilatkozatot állított volna ki. A tanács úgy döntött, hogy ezek nem kötelesek adófi-

A gróf csak a fejével intette az igent. A kézzel lemondást legyintett.

— Meghazasodtal, gróf? — kérdezte Bella megegyezően s könyök feszkelődtek a pillái alá. Aztán sirásba tört.

— De azért ne ijedj meg, Bella. Foglak továbbra is szeretni. Eljövök azért, amikor csak akarod... Ne sirj... hallod, te kis buta lány... Holnap eljövök hozzád és nálad maradok, ameddig csak akarod...

Bella fölemelte pirosra sirt szeméit.

— Szép? — kérdezte szomorúan.

— Csunya.

— Nagyon?

— Nagyon. De sok pénze volt. Itt van, Bella, ezt neked adom — s egy kékszinű papírt adott az ujjai közé. — En most elmegyek, el kell mennem.

— Igen hamar?

— Jön az apósom. Vásárolnom kell még egyet-mást. Az apósom pénzt adott ékszerre, de maig sem vettem meg őket. A pénzt is majd elköltöttem... — S a kalapja után nyúlt.

— Varj, gróf, egy percig — tartóztatta Bella. — Mondok valamit: ne add ki azt a sok pénzt. Kár a pénzért. Inkább add a feleségednek azokat az ékszereket, melyeket nekem vetted...

— De, ed sem — tiltakozott a gróf. — hová gondolsz?!

— De igen. Nekem már úgyse kellene. Vidd el őket... itt vannak — s egy dobozból kiszórta a karperecet, a gyűrűt, a nyakláncot és a hamis diadémot. — Olyanok még, mint az ujak...

— De hová gondolsz, dragam...

— Gróf, kérlek, vidd el őket... — és az arca megindítóan kérésre torzult.

A gróf bólintott egyet a fejével, mintha Bella lebetárolt volna tőle, de aztán gondolt egyet s szorosan vette őket.

— És elment.

zelésre a neológ hitközségnél és természetesen megállapította azt is, hogy ebben a kérdésben a döntés a tanácsot illeti meg.

A városbaza pincében levő *egészségtelen lakások* kilakoltatása ma megkezdődött, amennyiben Rácz István fogda felügyelő kérelmére a tanács kimondotta, hogy tekintettel beteg voltára, lakbért ad neki és a lakásból kiköltözteti.

Megírtuk, hogy Steiner Ferenc és Bréda Viktor gróf kérte az Apponyi körútnak a Tabajdi és Petőfi utcák közötti kiaszfaltozását. A tanács kérdést intézett az Aszfalt-részvénytársasághoz, vajon hajlandó lenne e a 16000 koronába kerülő munkát kamatmentesen, hitelbe elvégezni? A részvénytársaság régi íveire hiven a legridegebb és legelutasított álláspontra helyezkedett és így annyi előzékenységet sem tanusított, hogy normális kamat megtérítést követelt volna. Azt felelte a kérdésre, hogy 7 százalékos kamatfizetés mellett elkészíti az aszfaltozást. A tanács erről értesíti a kérelmezőket azzal a felszólítással, hogy nyilatkozzanak, vajon hajlandók e *ők a kamatokat megtéríteni*, ha igen, akkor az aszfaltozást végrehajtatja. Ugyancsak az Aszfalt-részvénytársaság előzékenysége hiányát bizonyítja egy másik eset: a Kossuth szobor környékének aszfaltozása, amelyért 34.000 koronát kap a vállalkozó cég. Most az iránt intézett beadványt a tanácshoz, hogy fizessék ki ezt az összeget, mert nem hajlandó tovább öt és fél százalékért hitelezni a városnak a követelését. A tanács sürgősen foiterjesztést intéz a kereskedelmi minisztériumhoz, hogy engedje meg az utalaphól kifizetni a 34000 koronát es addig 7 százalékot fog felajánlani a részvénytársaságnak.

Mint említettük, hogy a *Lipcsében megtartandó városkiállítás* rendezősége felszólította a várost a részvételre. A mérnöki hivatal most azt a javaslatot terjesztette a tanács elé, hogy intézen felhívást az aradi építészekhez, hogy ezek állítsák ki Aradon végzett munkálataiknak terveit, fényképmásolatait, a város pedig a maga részéről szintén vegyen részt a kiállításon. A tanács 1000 korona összeget szavazott meg az előkészületekre, mely már a költségvetésben fedezve van.

Az *árvaház élelmezésének bérbeadása* foglalkoztatta ma a tanácsot s azt határozta, hogy a gazdasági széknek egy szűkebbkörű bizottsága alapítsa meg a feltételeket s ezek alapján a jövő héten árlejtést tartsanak és a beérkezett ajánlatok fölött oly időben döntenek, hogy a vállalkozó január elsején megkezdhesse működését.

Az *őszi árvizek* nemcsak a polgárságnak, hanem a város közönségének is jelentékeny károkat okoztak. A mérnöki hivatal azt jelentette a tanácsnak, hogy a Bihai és Zárai melmök tájéka a víz a partot 360 méternyi távolságban elmosa és minthogy a földművelésügyi minisztériumnak legújabb rendelete szerint sarkantyukkal többé védeni nem szabad, a város abba a helyzetbe került, hogy 55.000 korona összegig kömunkákat kénytelen elrendelni. A munka végrehajtása sürgős, mert a vizállás változásával megdrágulhat. A tanács a folyamamérnöki hivatalhoz fordul, hogy legyen segítségére s mihelyt onnan visszaérkeznek az akták, azonnal kiírják az árlejtést.

Az Aradi Közlöny legutóbb is szóvá tette az aradi *kincstári faterlepen mutakozó nehézségeket a faárúsítás körül*. Mint emlékeztetés, a lippai erdőhivatal vezetősége rámutatott arra, hogy ez az ő hí báján kívül, Arad város tanácsának késedelmezéséből származik. A tanács ma tartott ülésén foglalkozott ezzel a kérdéssel és minthogy a közönség érdeke azt kívánja, hogy az anomáliákat sürgősen megszüntessék 2920 korona költséggel elrendelje a telep ármentesítését és most már a kincstár abba a helyzetbe jut, hogy a magna gyobbított telepen a legbőségesebb módon elégitse ki a favasárló közönség igényeit.

A *Szent Antal utca esatornázására* az ottani lakók, mint megírtuk 2800 korona költséget előlegeztek és azt letétbe is helyezték. A tanács ennek alapján vállaltatba adta Scheiber Vilmos vállalkozónak, aki 1800 koronáért készíti el azt.

A kulturpalota építésénél ismét olyan munkákat kell teljesíteni, amelyekről a költségvetésben gondolkodás nem történt és körülbelül 4100 korona *több költség* merült fel. Az egyik a főbejárásban felállítandó szelfogó ajtó elkészítése, amely azért válik szükségessé, hogy a vesztibül hideg levegőt ne kápjon és ez által a nagyterem fűtését ne befolyásolja. Ez 2100 koronába kerül. A másik a képtár terem berendezése oly módon, hogy az oldalfalakon kívül a helyiség közepe is kibaszálható legyen az ott készitendő boxok

által. Erre 2000 korona költséget szavazott meg a tanács. A munkákra kiírják az árlejtést.

Ugyancsak ma döntött a tanács a kulturpalota *szőnyegeinek* szállítására vonatkozólag és megengedte, hogy Domán Sándor aradi kereskedő külföldön készített anyaggal szerelje fel a kulturpalotát. Mikor a versenytárgyalás alkalmából Domán lett a vállalkozó, a szakbizottság azt követelte tőle, hogy a Butorszövelkezet által bemutatott minta szerint szállítsa a szőnyegeket. Kitünt, hogy a mintának megfelelő árut Magyarországon nem készítenek és a minta is külföldi gyártmányból való. Minthogy a tanács ragaszkodik a minta minőségéhez, meg kellett engednie, hogy külföldi áru kerüljön a kulturpalotában. Ezt bejelenti a kereskedelmi miniszternek, akitől külön engedelmet kér a szállításra.

A polgárság

Reiber Emilért.

— Második kerületi választók gyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

A II. kerületi munkapárti választók ma este a Vadászúrt szálloda különhelyiségében rendkívül népes értekezletet tartottak, amelyen a legközelebbi városatyaválasztás jelöltjének személyében állapodtak meg. A jelölt értekezlet, amelyen a kerületnek *más pártállású választói is nagy számban vettek részt*, oly jelölt személyében állapodott meg, akinek neve már magában véve is garancia arra, hogy a párt zászlója győzelmesen fog kikerülni a választási kampányból. Reiber Emil, az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókjának főnöke a II. kerületi választók jelöltje, azoké a választóké, akik belátják és tudják, hogy Reiber személyében milyen rendkívül értékes erőt nyerne a törvényhatósági bizottság. Ha valaki, úgy Reiber rászolgált a kitüntetésre, Reiber, aki koncilians hivatali ténykedésével közgazdasági ténykedésével és zaj nélküli munkásságával egymaga többet tett a város és annak gazdasági felvirágoztatása érdekében, mint sokan, akik nagy garral szetepelnek a fórumon.

A Vadászúrt éttermében társasvacsorára gyűlt össze a végrehajtó bizottság és a választópolgárok, majd a szálloda különtermébe vonultak, ahol Parecz Béla dr. végrehajtó bizottsági társelnök nyitotta meg az értekezletet. Üdvözölve az egybegyűlteket annak a reményének adott kifejezést, hogy a párt a küzdelmet azzal az imponáló erővel és lelkesedéssel fogja felvenni, amely a képviselőválasztáson, legutóbb pedig a városatyaválasztáson győzelemre vitte a párt jelöltjét. A vezérlő bizottság a második kerületi polgárok általános óhajának tesz eleget, midőn Reiber Emil jelölt (általános hosszantartó lelkes taps és eljenzés) azt a férlut, aki úgy a múltban, mint a jelenben az aradi gazdasági élet fellendülését és virágzásáért minden tudását, munkásságát, összeköttetését és befolyását latba vetette.

Hosszantartó eljenzés követte Parecz dr. szavait, majd Ottenberg Tivadar, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatója állott fel s a távollevő jelölt megbízásából köszönetet fejezte ki a jelölésért. Pálmai Lajos dr. hozzászólása után Tolnai János dr. válaszolt egy újságközleményre, amely Reiber jelölését helytelenítette:

— Az említett közlemény — mondta Tolnai dr. — azt állítja, hogy Reiber szürke ember, aki ma itt van, de lehet, hogy holnap a többsége máshová rendeli. Nos igen: Reiber szürke ember, nem kereste soha a feltűnést, hanem csendben, zaj nélkül *többet munkálkodott, többet tett a város érdekében, mint azok, akik oly erősen verik a mellüket*. Abban is igaza van a közleménynek, hogy lehetséges az, hogy Reiber elkerül Aradról. Meglehet, de most még itt van — ellentétben szokkal, akik habár távol vannak a várostól, részt akarnak venni annak igazgatásában — most még

itt van, s ha szolgálatai rendelkezésünkre állanak, akkor nekünk azokat fel kell használnunk, mert a város bonyolult pénzügyei, financialis dolgai nagyon is megkívánják, hogy az olyan tetséget, az olyan munkaerőt, mint amilyen Reiber, felhasználjuk!

Az éljenzés-lecsillapodása után újból Pálmai dr. szólalt fel s indítványozta, hogy a kerület választópolgárai holnap este fel kilenckor a Fehér Kereszt szálló kistermében ismét összegyűljenek. Miután az indítványt elfogadták, véget ért az értekezlet, amelyen többek között megjelentek: Kintzig János, Párecz Béla dr., O tenberg Tivadár, Éles Armin, Reinhart Gyula, Leopold Zsigmond, Pálmai Lajos dr., Hehs Vilmos, Földes Béla, Assael József, Weil József, Oravetz Miklós, Kell Lajos, Reinhart Géza, Deutsch Karoly, Kenedi Ervin, Jallinek Henrik, Földes Soma, Tolnai János dr., Salgó Henrik, Buzás Vilmos, Schwartz Pál, Singer Ede, Costea János, Geller Izidor, Greiner Vilmos, Szathmary-Király János, Oblath Béni, Kemény Manó, Löbl Gyula, Munkácsi József, Kun József, Erdélyi Adolar, Kemény Manó, Dich Samu stb.

A következő nyilatkozatot kaptuk:

A városban elterjedt ama híresztelést illetőleg, hogy a városi törvényhatósági jelölést az első kerületben is vállalnám, ezenel határozottan kijelentem, hogy ezen hírek minden alapot nélkülöznek, miután én ilyen jelölést csak a második kerületben vállalom. Arad, 1912. november 11-én.

Reiber Emil.

Milyen lesz az élet az aradi kulturpalotában.

— Szalay Imre báró látogatása. — Beszélgetés a főfelügyelővel. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

A berendezés előtt álló aradi kulturpalota megtekintésére, mint azt előre jeleztük, ma érkezett Aradra Szalay Imre báró, a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelő helyettese, Mihalik József felügyelővel, az országos múzeumi tanács elnökével. Szalay báró nemcsak tájékozódni kívánt az aradi kulturház ügyei felől, hanem tájékoztatást adai is. Kívánságára Varjassy Lajos polgármester délután hat órára ülésre hívta össze a kulturpalota bizottságot. Az ülésen a vendégeken és az elnöklő polgármesteren kívül részt vettek Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő, Kádás Kálmán főjegyző, Green Nándor főkapitány, Lócs Rezső gazdasági tanácsos, Vannay Gyula adóügyi tanácsos, Szántay Lajos műépítész, Múlek Lajos dr., Rosenberg Miksa dr., Jegessy Károly dr. tb. főügyész és Farkas József dr. a főfelügyelőség által könyvtárrendezésre kiküldött szakember.

(Szalay báró a kulturpalotáról.)

Az ülésen Varjassy Lajos polgármester üdvözölte Szalay Imre bárót és köszönetet mondott a város nevében azért a jóindulatért, amelyet az aradi kulturpalota ügye iránt tanúsított, mint azt mostani megjelenése is bizonyítja.

Szalay Imre báró köszönetet mondott a szíves fogadtatásért és elismeréssel emlékezett meg az aradi kulturházról, amely valóban megérdemli a kulturpalota nevet. Büszkeséggel látja a kulturpalotát, amelynek sikere a város nagylelkű hozzájárulásának és a kitünő építőművésznek köszönhető. De az egész kulturintézmény sikerét legigazabban mégis csak Varjassy Árpád teremtettem meg, aki évtizedek óta gyűjti lelkesedéssel a negyvennyolcas ereklyéket és éppen ezek az ereklyék adnak majd óriási értéket és jelentőséget az aradi kulturpalotának. Ezt az értéket tekintette a főfelügyelőség, amikor két részletben 300.000 korona

államsegélyt biztosított az aradi kulturpalotának és 1913-ban még külön a berendezésre 25.000 korona ugynevezett „lábraállító“ segélyt ad. — Amily örömmel látta a kulturpalota ügyének minden eddigi eseményét, éppúgy meg van győződve arról, hogy ez az intézmény meg fog felelni céljának különösen akkor, ha olyan tisztviselőkre lesz, amikorra szüksége van, amely megfelelő. Amikor ezt mondja, elsősorban Varjassy Árpádra gondol, aki legérdemesebb, legméltóbb hivatott vezetője az aradi kulturpalotának. Ami a többi állásokat illeti: a főfelügyelőség részére 1877-ben kiadott szabályzatot ajánlja az érdekeltek figyelmébe. Mindazok a múzeumok, könyvtárak és hasonló intézmények, amelyeket városok, társadalmi szervek alapítottak meg, de alávették magukat a főfelügyelőség felügyeletének, kell, hogy elismerjék az említett szabályzatot. És ez a szabályzat az állások betöltésénél azt rendeli, hogy a kulturházi állásra szóló pályázatokat kijelölés végett be kell mutatni a főfelügyelőségnek és tisztviselőket kinevezni, választani csak azok közül lehet, akiket a múzeumok főfelügyelőse érdemesnek, képesítettnek talált. Amikor ezt teljes nyíltsággal és hivatalosan is kijelenti, az a célja, hogy a kulturpalota ügyét minden fölösleges bonyodalomtól kímélje, akadálytalanul gyorsá tegye a megnyitáshoz közeledést. Biztosítja a bizottság tagjait, hogy a főfelügyelőség anyagi erőihez mérten mindenkor támogatni fogja az aradi kulturpalotát.

Mihalik József a múzeumok országos tanácsának előadója felolvasta az országos szabályzat 13. paragrafusát, amely a kulturpalotai tisztviselői állások betöltését ugyanolyan minősítéshez köti, mint az állami múzeumoknál. Csak azok a pályázók vehetők figyelembe az állás betöltésénél, akik ellen a főfelügyelőség nem emel kifogást. Ezután az állam 353 000 koronát kitevő hozzájárulását sorolta fel részletesen.

Jegessy Károly dr. tb. főügyész ismertette még a kulturpalota szervezési szabályzatát, amely a főfelügyelőség által kívántakat már figyelembe véve kimondja, hogy a tisztviselői pályázatokat véleménynyilvánítás végett fel kell terjeszteni a főfelügyelőséghez.

A polgármester köszönő szavai és Szalay báró rövid válasza után az ülés véget ért. —

(Milliót érő ereklyék.)

A bizottsági ülés után Szalay Imre báró fogadta az Aradi Közlöny munkatársát és az aradi kulturpalotáról a következőket mondotta el:

— Építészeti szempontból már az ülésen elismeréssel nyilatkoztam az aradi impozáns kulturházzal. Benn első dolgom volt kipróbálni a terem akusztikáját. A nagyteremé pompás. A kisebb teremben is jó az akusztika, de talán a bebutorítás után még javulni is fog. A belső berendezésről, miután ez még nem készült el, nem beszélhetek, de a termék kitünő beosztásáról itélve ezen a téren sem lesz kívánni való. Azt hiszem azonban, hogy a képgyűjtemény termében, de a többi múzeális helyiségekben is ajánlatos lesz az alsó ablaküvegeket áttetsző tejfűvegszerű üvegtáblákkal helyettesíteni, mert régi tapasztalataim arról győzték meg, hogy minden gyűjteménynek kedvezőbb az embermagasságról részletesen beosztott világítás. A könyvtár berendezése — úgy tudom — a legmodernebb lesz. Három emeletet alkotnak egymás fölött a könyvtárak. Az emeleteket drótüveg padozatu, tehát a világosságot el nem záró körülfutó erkélyek választják el. Nehézkes könyvtári létrára tehát nem lesz szükség. A polcokon beérkezés sorrendjében számszerint helyezik el a könyveket, aminek az a kétségtelen előnye, hogy későbbi szakmunkáknak nem kell helyet, hézagot hagyni az állványokon, mint a szakbeosztású könyvtárban. A közönség rendelkezésére azonban szak-katalógus áll majd.

— Méltóságos uram — kérdezte munkatársunk — talán értesült már arról, hogy az aradi Kölcsey-egyesület a kulturpalotának felajánlott gyűjteményeiből szeretné visszaszerezni a szépirodalmi könyvtárát, mert ettől a modern könyvtártól függ részben a Kölcsey-egyesület fennmaradása...

— Kérem — válaszolt a főfelügyelő helyettes — nem vagyok ugyan részletesen tájékozott erről a kérdéssel, de annyit mondhatok, hogy tudtommal a Kölcsey-egyesület könyvtára hetenként három négy napon át van nyitva. A kulturpalota könyvtára pedig mindennap délelőtt és délután is a közönség rendelkezésére fog állni. Hogy szépirodalmi művekkel is? Természetesen. Vidéki könyvtáraknál nem lehet a nemzeti múzeum rendszerét követni. Igen is ki fogunk adni olvasásra szépirodalmi munkákat és az aradi kulturpalota könyvtárában. Lesz tehát mindennapos könyvtár az eddigi hetenként négyszer működő könyvtár helyett.

Arra a kérdésre, hogy a kulturpalota leendő tisztviselőitől milyen kvalifikációt kíván meg a főfelügyelőség; Szalay báró így válaszolt:

— A szabályzatok szerint az újonnan kinevezett tisztviselőktől főiskolai (egyetemi) végzettséget és doktorátust kívánunk, ezenkívül a kollokvium, vagyis szakvizsga letételét. Vannak természetesen kivételes esetek: a főfelügyelőség ismert tudós egyéneknek, múzeumi gyakornokoknak, tanársegédeknek a kollokvium elengedését hozza javaslatba a kultuszminiszternél.

Végül még az aradi kulturpalota gyűjteményeinek értékéről nyilatkozott Szalay Imre báró a következőkben:

— Minden vidéki kulturpalotának van valami jellegzetes, kiváló fontosságú gyűjteménye. Nem lehet tehát általánosságban osztályozni, hogy ez az első, amax a második kulturpalota. Amint például a szombathelyi kulturpalota muzeális jelentőségét a szent-vidi kimeríthetetlen gazdagságu bronzkori leletek adják meg, éppúgy az aradi kulturpalotát a negyvennyolcas ereklyék. Ezeknek az értéket pedig csak hozzávetőleg is milliókra becsülöm. Nem mondhatom, hogy mennyire: de egy millió koronánál mindenesetre sokkal-sokkal többre. Félmilliónál többet ér a szépművészeti múzeumból küldendő képtár, azért ott lesz még a könyvtár és más gyűjtemények... A kulturpalota értékeit különben sem ez a számban kifejezett becsérték adja meg, hanem a felbecsülhetetlen óriási szellemi érték, amely látogatói elméjét, tudását, lelki gazdagságát meg nem számítható kincsekkel gyarapítja!

TÖRVÉNYKEZÉS.

A védelem hevében.

— Egy aradmegyei ügyvéd fogyalmi ügye. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Az aradi ügyvédi kamara fogyalmi választmánya ma délután különös fogyalmi ügyet tárgyalt. G. dr. aradmegyei ismert ügyvéd néhány hónap előtt egy becsületsértési pörben tárgyalta Körösbökenyben. A pört Velics Dezső aradmegyei földbirtokos ellen Serák Ferenc indította. G. dr. a pörben Velics földbirtokosot védte és védőbeszédében többek közt ezeket mondta a panaszosról:

„aki maga is áll síkhasztásért, az ne jöjjön ide erkölcsbíraskodni“.

Serák Ferenc emiatt följelentést tett G. dr. ellen az aradi ügyvédi kamaránál azon a címen, hogy az ügyvéd az idézett kitételrel túllépte a védelem határait. Az ügyvédi kamara el is rendelte a fogyalmi eljárást, mert meggyőződött arról, hogy Serák több rendbeli sajtó útján alkövetett

becsületsértésért elszenvedett ugyan három havi fogházbüntetést, de sikkasztásért soha eljárás nem volt ellene.

A mai fegyelmi tárgyaláson *Eckensberger* Károly királyi ügyész képviselte a vádat, az ügyvédet pedig *Jancu* Kornél dr. védte. A bepanaszolt ügyvéd azzal védekezett, hogy a körösbövényi járásbíró előtt ügyfele utasítására használta fel Serák előzetes büntetésének említését a védőbeszédben és kizárólag a védelem hevében követte el azt a nyelvbottlást, hogy a fogházbüntetés okául sikkasztást említett becsületsértés helyett.

A fegyelmi választmány ezt a védekezést enyhítő körülménynek fogadta el és az ügyvédet írásbeli feddésre ítélte.

§ **Ítélet a nadabi bérnyilkosság ügyében.** Az aradi esküdtbíró hat nappal tárgyalás után ma ítélt meg a nadabi bérnyilkosság ügyében. Hosszas tanácskozás után Pécskán Tódort súlyos testi sértés büntetésében mint tettést, Daul Miklóst és Kádár-Dema Pétert mint felbujtót és Kádár Tódornét mint bűnségeket mondották ki bűnösnek. Az esküdtek igazmondása alapján a törvényszék Pécskánt két és fél évi, Dault két évi, Kádár Pétert másfél évi és Kádárnét 1 évi és 10 havi börtönre ítélte, de a vizsgálati fogsággal valamennyiöknél hat hónapot kitöltöttnek vettek. Az ügyész és a védők semmiségi panaszt nyújtottak be, amelynek elintézéséig a vádlottakat szabadlábra helyezte a törvényszék. Az öreg Kádár boldogan ölelte keblére azt az aszszonyt, aki őt megakartta öletni.

§ **Áthelyezett járásbírók.** Az igazságügyminiszter, saját kérelmükre *Pancera* István ítélőtáblabírói címmel és jelleggel felruházott fiúmei kir. törvényszéki bírót a nagykanizsai kir. törvényszékhez, *Kovács* Károly dévai. kir. járásbíró pedig a máriaradnai kir. járásbíróhoz helyezte át.

A közönség az autobus díjmelés ellen.

— Háromszáz utas tiltakozása. — Főhívás a városatyákhoz. — Kolozsvár elejtette az autobus eszméjét. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

A közönség körében komoly fölháborodást keltett az autobus viteldij nagymértékben való fölemelésének első híre is. A polgárság, amely ezt a közlekedő eszközt nem luxus-célokra, hanem hivatásának teljesítése közben használja, vasárnap nagygyűlést akart tartani, amelyet azonban nem tudtak lefolytatni, mert idejében elmulasztották bejelenteni a gyűlést a rendőrségnek s így a hatóság betiltotta azt. Azonban a gyűlés helyén megjelent, súlyosan igénybe vett közönség módot talált arra, hogy tiltakozását illetékes helyre juttassa. Arad város közgyűléséhez tiltakozó beadványt intéztek ma, azonkívül kérelemmel fordultak Arad város közgyűlésének tagjaihoz a következő sorokban:

Kérem Arad város városatyáihoz!

Hivatkozással az autobusviteldijemelések ellen a városi közgyűléshez beadott tiltakozó kérvényünkre, ez uton kérjük mindazon igen tisztelt városatyákat, kiket ügyünk pártfogására — közgyűlés előtti idő rövidsége miatt — személyesen fel nem kereshettünk, sziveskedjenek jogos kérelmünket pártfogásukba venni. Teljesen közérdekű dolog, hogy a városnak külföldben sem nyerészkedésre létesített autobus vállalata a viteldijakat ne emelje fel. Kérjük tehát ne szavazzák meg a

viteldijemelést, mert ezzel számos ember anyagi helyzetén segítenek. Bizalmunk városatyáink jóindulatában! *Az összes autobusbérlők és utasok.*

A közgyűléshez nyújtott beadvány szövegének lényege a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés! Az autobus bérlők megbízásából és nevében azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk a tek. törv. hat. közgyűlés elé, kegyeskedjék az autobus felügyelő-bizottság által javaslatba hozott felemelt bérlet rendszer ellen dönteni s a havi bérlet árát az eddigi 6 koronában megállapított összegben meghagyni. A tekintetes törvényhatóság minden egyes tagja bizonyára olvasta az Aradi Közlönynek erre vonatkozó cikkeit, melyek minden egyes sora a közvéleménynek a terve elleni felzudulását tükrözteti vissza. Az azokban felhalmozott argumentumok teljesen elégségesek jelen kérelmünk támogatásához, úgy, hogy a magunk részéről csak még azon határozott megállapodásunkat tartjuk szükségesnek megemlíteni, hogy amennyiben kérszünk eredménytelen lenne az *autobuszt bojkotálni fogjuk s a kvasutat vesszük igénybe.* Már előre kijelentjük, hogy a törvényhatóság részéről történt önzetlen s igazi támogatásnak csak azt az intézkedést ismerjük el, mely a bérletet a régiiben meghagyja. Más városok a tisztviselők érdekében a legnagyobb áldozatokat hozzák, tisztviselő telepre ingyen telket adnak stb.; itt meg azt a hivatásukból kifolyólag kényszerült napi 4 szeri utat is olyképen akarják a tisztviselőkkel megfizettetni, mint sehol?

Ezt háromszáz rendes napi utas írta alá. A törvényhatóság tehát jól gondolja meg ezt a fontos kérdést, mert a viteldij emeléséből könnyen érheti nagy kár. Azt a gyárat, amelynek Arad is egyik nagyrészvényese, már jelentős kár is érte. Kolozsvár városa ugyanis autobuszjáratot akart rendszeresíteni és e célból Aradon is jártak a kolozsvári törvényhatóság vezető férfiai, hogy az autobuszüzemet tanulmányozzák. Az aradi *Marta* automobilgyárnál már alkudozások folytak több autobuszra, mert Kolozsvárott komoly mozgalom volt az autobuszok mellett. Azonban az Aradon most készülő viteldijemelést elvette a kolozsváriak kedvét, amint az a következő kolozsvári jelentésből is kiderül:

Kolozsvár város villamos bizottsága pénteki ülésén állást foglalt az autobus ellen és egy budapesti cégnek a villamos vasutra beadott utóajánlatát elfogadta. A határozatot befolyásolta az az aradi jelentés, amely arra mutat rá, hogy az autobus-üzem — mint ahogy azt Fekete-Nagy Béla h. polgármester referátumából megtudtuk, — korántsem olyan kitűnő üzlet Aradon sem, amely az országban egyedül tartotta mindenkifölött nagy-szerűnek az automobilközlekedést. Négy éven át deficittel zárta le az autobus-üzem mindenik üzletét. Nagynehezen sikerült elérni, hogy az üzem negyvenezer korona hasznot tudott felmutatni. Csakhogy a de sem hiányozhatik a krónikából. Csupán benzintre több kell most, mint az előző években. Ha tehát a város nem akarja, hogy a deficit újra jelentkezzék, a 12 filléres menetdíjat 16 fillérré kell felemelni, azonkívül a bérletjegyek árát is magasabbnak kell megszabni.

TANÜGY.

(—) Az ács- és kőműves-tanoncok téli tanfolyama november hó 15 én megkezdődik. Kérem a t. építőiparosokat, hogy tanulóikat november hó 15 ig irassák be. A beírás naponként 5 órától 7 ig tart a Kazinczy utcai polgári fiúiskolában. Almási T. Pál igazgató.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Ferenc Ferdinánd váratlan Budapestre érkezett.

— Kihallgatáson a királynál. — Találkozás Vilmos császárral. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, november 11.

A balkáni háború, de különösen a szerb ki-kötőkérdés és Albánia sorsa a máskor oly cön-des budai Vár komolyan nyugalmas képét is át-formázta. Itt intéződik a monarchia külpolitikája, idejutnak a diplomáciai szálak, *Ferenc József* dolgozószobájában egymásután jelennek meg a két állam legifőbb funkcionáriusai. A királyt szakadatlanul informálják a keleti fejleményekről, a nagyhatalmak tárgyalásairól és őfelsége a legalaposabban ismeri azokat a követelményeket, amelyek Szerbia részéről merültek föl.

Ferenc Ferdinánd királyi herceg trónörökös ma reggel 8 óra 20 perckor a marhegyi vonattal Budapestre érkezett. Kiséretében voltak: van der Straaten szolgálattelvő kamarás, Bardolff dr. ezredes, a katonai iroda főnöke és Janikovszky főhadnagy. A trónörökös és kísérete a nyugati pályaudvarról a budai királyi várba hajtottak, a hol megszálltak. A király a trónörökösöt már reggel háromnegye kilenc órakor külön kihallgatáson fogadta, mely csaknem egy óra hosszáig tartott.

Ferenc Ferdinánd trónörökös ma délelőtt fölkereste Berchtold gróf külügyminisztert a királyi palotában lévő lakásán. A külügyminiszter közvetlenül azután a trónörökösönél tisztelgett. A trónörökös délelőtt kihallgatáson fogadta *Schemua* Balázs, a vezérkar főnökét. *József* főherceg a délelőtt folyamán fölkereste Ferenc Ferdinándot. Mint félhivatalosan jelentik, a trónörökös két-három napig marad Budapesten, azután Berlinbe utazik és meglátogatja a német császárt. Ferenc Ferdinándnak ez az útja igen fontos és döntő lesz a nemzetközi helyzet alakulására. Az osztrák és magyar trónörökös a király üzenetét viszi Vilmos császárnak.

A trónörökös váratlan megjelenése a politikusok között sok szó beszédre adott okot, anélkül, hogy az utazás valódi okára vonatkozólag kárki bizonyosat tudott volna mondani. A külpolitikai helyzetre való tekintettel legvalószínűbbnek mondták, hogy a király azon óhaját fejezte ki, hogy a trónörökösrel tanácskozni akar. Más, szintén igen valószínű verzió szerint a trónörökös budapesti utazása egy hadsereg szervezésével van kapcsolatba, amely már a közel jövőben meg fogja változtatni haderőnk felszerelését. Egy harmadik verzió a trónörökös utazását a bolgár képviselőház elnökének *Danewnek* küldetésével hozza kapcsolatba. Lehetséges azonban az is, hogy mindhárom verzió megfelel a valóságnak.

Mindenekelőtt azonban kézenfekvőnek látszik, hogy a trónörökös utazása kapcsolatban áll a német császárral való legközelebbi találkozásával. Erre vonatkozólag a következőket jelentik:

Amint a *Neues Wiener Tagblatt* értesül, a német császár és a trónörökös találkozása már a hét végén meg fog történni. A császár és a trónörökös nem mint azt előbb írták, vadászaton, hanem Berlinben fognak találkozni. Komoly tárgyalásokról van szó, amelyeket egy vadászati keretében nem lehet elintézni. A trónörökös berlini látogatása néhány napig fog tartani. A trónörökös budapesti tartózkodása ezzel a találkozással van összefüggésben és azzal a tanácskozással, amelyet Vilmos császárral fog folytatni. Előkelő helyről különben azt jelentik, hogy ez a tárgyalás nem kiindulópontja egy újabb akciónak s egyelőre sem katonai, sem egyéb intézkedéseket nem tesznek.

Bevonulás Konstantinápolyba.

— Ferdinánd megkoronázása a török fővárosban. —

Saját tudósítónktól.

Arad, november 11.

A mi most a harctéren történik, az szomorú vonaglása a rettenthetlenek hitt, de gyorsan elbukott török hadseregnek. A török sereg maradvéka még nagy erőfeszítést fejt ki Konstantinápoly kapuja előtt, azon a híres csatáldzsai vonalon, de kétségtelen, hogy a különben már fáradtnak látszó bolgár sereg szerb segítséggel mégis áttöri és szabad utat talál az izlám fővárosába. Ferdinánd király nem tervezte a Konstantinápolyba való bevonulást, de népe és hős katonái megkövetelik ezt. A király nem térhet ki országára parancsa elől és alkalmasint mégis bevonul a szultánok ősi félszékébe, ahol nagy fény közepette koronáztatja meg magát Nagy Bulgária cárja.

Ferdinánd vonuljon Konstantinápolyba.

— Drinápoly elesett. — Csatáldzsa áttörése. —

Szofia: A Mir jelentése szerint a drinápolyi török csapat tegnap este féltízkor *Ekmechköinél* az eszaknyugati fronton kirohanást kísérelt meg, de a bolgár tüzérség ágyú tüzelése tetemes vereséggel visszaűzte őket.

Páris: Szóliából jelentik, hogy *Drinápoly megadta magát a bolgároknak*. Az ötven ezer főnyi helyőrség hadifogságha esett.

Berlin: Az itteni bolgár követséghez késő éjjelig nem érkezett hír Drinápoly eleséséről.

Konstantinápoly: Az *Ottomán Bank* drinápolyi fiókjától táviratot kapott. Ez azt bizonyítja, hogy a távirati összeköttetés *Konstantinápoly és Drinápoly* közt nem szakadt meg.

Konstantinápoly, november 11. Hír szerint Csatáldzsánál a redifeket már nem állítják az első csatasorba.

Konstantinápoly, november 11. Magánjelentések szerint a török hadsereg egy része, mely *Csorluban* volt, tegnap *Lüleburgászig előrenyomult és harcra keveredett a bolgárokkal*. A törökök nagy veszteségeket szenvedtek. A lapok jelentik, hogy a főhadiszállást ismét Csorluba tették át, ami annak bizonyítéka, hogy a Csataldzsában összpontosított sereg nem szoríkozik a defenzívára, hanem támadásba is átmegy.

Konstantinápoly: Lapok közlik, hogy Fefei, a hadügyminisztérium ideiglenes vezetője Fuad pasa tábornagy, 3 tábornok és mintegy 50 alemla tegnap Csataldzsába utazott.

Abdul Halib herceg, akinek a sebe meggyógyult, visszatér a harctérré.

Szofia: Valósággal lázba hozta a bolgár főváros lakosságát az a puszta feltevés is, hogy a nagyhatalmak esetleg megakadályozzák a győzelmes bolgár sereget Konstantinápoly megszállásában. Csak erről folyik a szó a fővárosban és a lapok is szenvedélyvel cikkeznek róla. Az egész sajtó pártkülömbőség nélkül követeli Ferdinánd királytól, hogy vezesse be a győztes bolgár csapatokat a török fővárosba és ott koronáztassa meg magát keleti császárrá. Jellemző a közhangulatra az, hogy a félhivatalos Mir sem türtözteti magát. Ez a lap mai számában azt hangoztatja, hogy Ferdinánd király vegye fel a *II. Simon császári* nevet. A félhivatalos lap felszólítja a királyt, hogy a szövetséges uralkodók élén vonuljon be bolgár seregével Konstantinápolyba és az Aja Szofia mecsetben a görög, szerb és montenegrói királyoktól körülvéve tegye fejére az új koronát, amelyen az legyen a felírás: *Első Ferdinánd, a bolgárok cárja, a bolgár szövetség kezdeményezője és megteremtője megkoronáztatta magát második Simon né-*

ven a szövetséges Balkán hatalom elnökévé és császárává. A bolgár főváros diplomáciai körében helyénvalónak tartják ezt az aspirációt, amely hiszen tükrözteti vissza Bulgária közvéleményét.

Török jóslat.

Konstantinápoly: Fuad pasa tábornagy egy újságírónak azt mondta, hogy a *Balkán-államok és Európa vagyon gyöngén értékeli Törökországot*. Legközelebb meg fog változni a hadügyi helyzet s *Európát nagy meglepetések fogják érni*. A marsall maga tegnap elutazott a harctérré.

Rodostó visszafoglalása.

Pera: A törökök visszafoglalták Rodostót. Egy török cirkálóhajó bombázta a várost s egy szállítóhajóról három ezer török katona szállt partra s a bolgárokat szuronnal vetette ki a városból. A bolgárok nagyon sok embert veszítettek.

Konstantinápoly (Hivatalos). Az ottomán flotta egy bolgár úteget Rodostó partján tönkre bombázott.

Konstantinápolyi lapjelentések szerint a Merudie cirkálóhajó parancsot kapott, hogy bombázza Rodostót, hogy ily módon megkönnyítse a 3000 katona partra szállítását, akiket két szállító gőzös vitt oda. A csapatok partraszállása tegnap megtörtént. A bolgárok tegnap elhagyták Rodostót, amelyet a törökök megtámadtak.

Keresztények menekülése Konstantinápolyból.

— Nem szent háború. —

Konstantinápoly, november 11. A seik ül izlám rendeletére a szent háborúra való fölszólítást éjtélkor a lapokkal visszavonatták. A seik ül-izlám kommunikét tesz közzé, mely valótlannak mondja az ulemáknak a hadsereghez való kiküldéséről szóló híreket. A nagyvezérség csak arról értesítette a seik ül-izlámot, hogy a minisztertanács határozata értelmében száz ulemát fognak kiküldeni, hogy a csapatokat [vallási tanácsal támogatva] es erkölcsi érzésüket emelje. A seik ül-izlám azután ki is küldte az alkalmasnak látszó ulemákat.

Konstantinápoly: A porta a következő kommunikét teszi közzé: A négy Balkán állammal megkezdett háború *nem járt a kívánt eredményre*. A keleti hadsereg fonsmerete annak szükséges voltát, hogy *visszahúzódjon* a csatáldzsai védelmi vonalhoz, ahol *összpontosítását befejezi*. Mivel ez a védelmi vonal ugyyszólván a főváros kapuja, nagyjelentőségű az e vonalnál való jelenlét. Mert a főváros kapuja előtt a küzdelem szerencsétlen kimenetelének már a valószínűsége is alkalmas arra, hogy ide irányítsa a figyelmet. A kormány semmit sem mulaszt a védelemre vonatkozólag és Törökország jogait és érdekeit megóvjá. De diplomáciai intézkedéseket is kellett foganatosítani, hogy a birodalom fővárosát megvédje. — E tekintetben az első feltétel, hogy mindenki személyes véleményét és ügyeit föláldozza és nem tesz olyat, ami normális körülmények között csak jelentéktelen kárt okozhatna. A kormány erre nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy *egyesek önös célokat szolgálnak és könnyelműen hamis híreket terjesztenek*, melyek alkalmasak lehetnének arra, hogy a főváros esetleges megvédését meggátolják. Ezek a hírek arra készítettek egyes külföldieket, hogy Konstantinápolyba hadihajók ideiglenes kiküldését kérjék. A császári kormány, bár minden intézkedést megtett, jónak látta e kérelemnek helytadni. De ez azt mutatja, hogy hamis hírek terjesztése árusulásnak, sőt büntetnnek tekinthető. A kormány el van határozva, hogy azokat, kik szándékosan, vagy anélkül is ilyen híreket terjesztenek, szigorúan megbünteti és komoly intézkedéseket tesz minden olyan kísérlet ellen, mely arra irányul, hogy nyugtalanságot keltsen. A kormány szilárdan és habuzás nélkül fog cselekedni a haza javának szolgálatában.

A kommuniké végül a sajtóhoz azt a felszólítást intézi, hogy hasábjain csak komoly cikkeknak adjon helyet.

Konstantinápoly: Bár a nép körében nem vehető észre nagy izgatottság, mindazáltal sok *keresztény család elhagyja a várost*. Nagyon sokan külföldre utaznak, mások Perába, mert azt tartják, hogy a törököknek visszavonulásakor zavarás történhet ki. Az ideérkezett hadihajók parancsnokai tegnap délután a francia tengernagy elnökletével értekezletet tartottak, melyen megvitatták, hogy a Perában esetleg kitörő zavargás alkalmával az idegenek védelmére minő intézkedéseket tegyenek. Hír szerint gépfegyveres csapatoknak partraszállítása iránt már megállapították a részleteket.

Vasárnap irádét tettek közzé, mely megengedi, hogy a nagyhatalmak egy második cirkálója és a román, spanyol és németalföldiek egy-egy hadihajója áthaladhasson a tengerszoroson. Az Egyesült Államok két hadihajó számára kértek engedelmet a szoroson való áthajózásra.

Póla: Dróttalan távirat jelenti, hogy az *Azpern* hadihajó szombaton este 8 óra 5 perckor Konstantinápolyban kikötött.

Konstantinápoly: Az Emánuele Filiberto olasz cirkáló ideérkezett. Ezzel összesen hat cirkáló állott meg Konstantinápoly előtt.

Szmirna: A Warmouth nevű angol cirkáló és a holland Gelderland nevű cirkáló ideérkeztek.

Konstantinápoly: A Roszticlav nevű orosz páncéloshajó és az Elisabetha nevű román cirkáló ideérkezett.

Kolera.

Konstantinápoly, november 11. Több kisázsiai ezredet visszaküldtek hazájába, mert koleraesetek fordultak elő.

Konstanza: A Konstantinápolyba érkezett menekülők között pusztit a kolera. Tegnapelőtt tizenhét kolerabeteg katonát hoztak Konstantinápolyba. A sztambuli pályaudvar közelében kolera-barakokat építettek 400 beteg számára.

Szaloniki bevétel.

Atén: A törökök naponkénti támadásai a görög hadsereg ellen, a múlt éjszaka az ellenségnek Pente Pighadia hadállásából való visszavonulásával végződött. A görög hadsereg előnyomult és megszállta ezeket a hadállásokat. Támadásai folyamán az ellenség komoly veszteségeket szenvedett. A török hadifoglyok száma összesen 29.000. Ezenkívül 2000 foglyot Montenegro küld Görögországba. Ma délelőtt százegy ágyulövés jelentette Szaloniki bevételét. Ugyanakkor az összes miniszterek, a polgármester, a közsegtanács, a polgári és katonai hatóságok fejei jelenlétével Tedeumot tartottak. Venizelos miniszterelnököt az egybegyűlt nagy sokaság élénk ovációkban részesítette.

Rjeka: Tarabos és Szkutari felől tegnap és ma heves ágyútüzelés hallatszott. A montenegróiaknak sikerült Tarabos déli részén néhány erődöt elpusztítani. Tegnap a törökök szakadatlan ágyútüze dacára sikerült a trónörökös rendeletére több nehéz ostromágyut pozícióba hozni. Szkutariban az inség a legmagasabb fokra hágott. Amikor a görög követ a királlyal ma reggel hivatalosan közölte Szaloniki bevételét, a király a követet e szavakkal ölelte meg: *Megőlelem a győzelmes Görögországot, a balkán-szövetség hű szövetségését*.

Róma: Az olasz kormány Brandiziban megakadályozta, hogy 300 garibaldista Görögországba utazzék.

Szerbia előtörése az Adriához.

— Nem mond le a kikötőről. —

Belgrád: Mint *Üszkübből* érkezett magánjelentés közli, a harmadik szerb hadsereg előcsapatai az *Adria partjáiig nyomultak előre*. Egy szerb csapat a Mat folyó torkolatánál Alessziótól délre montenegrói csapatokkal találkozott és a tengerpart mentén *Durrazzo felé nyomul előre*. A második szerb sereg a Drin völgyétől uttalan uton *egyenesen Durrazzo felé nyomul*. Ez a sereg fegyveres ellentállással nem találkozik, a méter magas hó miatt azonban csak igen lassan jut előre. A csapatok *legkésőbb két nap múlva Durrazzoába érkeznek*.

Róma: Az itteni szerb követ az olasz külügyi hivatalban kijelentette, hogy *Szerbia föltétlenül, mindenáron, még háború árán is követeli*

az Adria egyik kikötőjét és csak akkor tekinti a háborút befejezettnek, ha majd ezt a célját elérte.

Rjeka: Hirt hozó kémek jelentése szerint néhány nap előtt török csapatok, melyek San Giovanni di Meduában őrségeket igyekeztek elhelyezni a határátkelési pontok biztosítására, mögöttük csapatmozdulatokat vettek észre. Azonnal megkezdtek a tüzelést és a gépfegyvereket is megszólaltatták. Közelebb jöve azután konstataáltak, hogy a ködben törökök saját csapataikra lövöldöztek. Számos halott és sebesült volt.

Belgrád: Utólsó hivatalos jelentés szerint Doirant már november 5-én megszállta a szerb lovasság, mely ez alkalommal 1000 török katonát foglyul ejtett. Az első szerb gyalogezred akkor, mikor Szalonikot a görögöknek átadták, a város előtt állott.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Kedd: *Limonádé ezredes*, operette.
Szerda: *Leányvásár*, operette.
Csütörtök: *Saphó*, színmű. Először.
Péntek: *Saphó*, színmű. Másodszor.
Szombat: *Abrahám a menyországban*, operette. Bemutató-előadás. Először.
Vasárnap: Délután: *A kis gróf*, operette. Este: *Abrahám a menyországban*, operette. Másodszor.
Hétfő: *Mella Mars és Laszky Béla* nagy hangversenye és *Mézes hetek után*, vígjáték.
Kedd: *Mella Mars és Laszky Béla* nagy hangversenye új műsorral és *A szép gárdista*, operette.

Az aradi színház anyagi romlása?

— Szendrey Mihály a városi közgyűléshez. —
 — Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Fényes kávéházaink vannak, az idén kifogástalan színtársulat működik Aradon, a mozika dícsérendő versenyt fejtenek ki, — csak közönség nincs. Az idei pénztelenség leapasztotta a szórakozó publikum számát és azok, akik eddig a közönség mulattatásából éltek, mind fájdalmasabb panaszokat sirnak. Szendrey Mihály aradi színgazgatónak a városi közgyűléshez küldött beadványa teszi aktuálissá ezt a kérdést. A színgazgató tudvalevően évente 6600 korona bért fizet a nyári színtársulatnak és a téli színház irodahelyiségeiért. Szendrey most beadványt intézett a novemberi közgyűléshez s arra kéri a törvényhatósági bizottságot, hogy engedje el ezt a díjat, mert az idei szezon olyan kínos helyzetet teremt a társulatnál, amilyenben soha se volt része. Habár Szendrey talán kissé pesszimistikusan festi is le a színház anyagi szituációját és a saját maga finansziális helyzetét, mégis méltánylandónak tartjuk a kérelmét és valószínű, hogy a közgyűlés többsége teljesíti is azt, amit a színgazgató az alább olvasható beadványban kér:

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Arad város közönségével kötött szerződés alapján, az aradi Nyári Színház, valamint a téli színház irodahelyiségeinek használatára 6600 koronát tartozom fizetni.

Ezen fizetési kötelezettségeimnek az utolsó évekig lelkiismeretesen tettem eleget. Teljes örömmel küzdöttem azért, hogy kötelezettségeimnek ugy anyagi, mint művészi tekintetben eleget tehessek s nyugodt lélekkel hivatkozhatom arra, hogy a művészeti igényeket teljes mértékben kielégítettem. Színtársulatom elsőrangú, két ma gaztíztesű énekes primadonna működik október óta társulatomnál melyet egy kiváló bariton énekesrel és síheder színésszel egészítettem ki.

A jövőbe vetett teljes bizalommal, nagy áldozatok árán szerveztem át legújabb színtársulatomat, azonban, midőn a legutolsó, a rosasz időjárás folytán, anyagilag balul sikertült nyári színdíj után téli állomásomra visszatértem, meg-

döbbenéssel kellett tapasztalnom, hogy az utóbbi fél évben kiütközött gazdasági válság milyen hátrányos befolyással van üzletemre. A *bérelti bevételeim lényegesen megcsappantak* s az egyes előadásokra, habár kitűnő előadásokban hoztam színre a budapesti színházak legkaposabb újdonságait, a közönséget a színházba bevonni képes nem vagyok.

Előadásaim, habár mindenben kielégítik a közönség és a kritika igényeit, *alig vonzanak félannyi közönséget*, mint amennyi a színházat az előző években látogatta s erőmnek legnagyobb megfeszítésére van szükségem, hogy *vállalatomat a teljes összeomlástól megóvjam*.

Ezen végtelenül szomorú helyzetemben, bármily nehezemre is esik ez, kénytelen vagyok Arad város közönségének kegyes jóindulatához folyamodni azon kéréssel, hogy engem *erre az egy válságos esztendőre*, vagyis október elsőtől kezdve egy évre, a színház béreinek fizetése alól felmenteni kegyeskedjek.

Utalok arra, amit mindenki tud, az általános pangásra s az üzletmenetek minden téren való szűntelésére. *Közel másfélszáz embernek adok kenyeret*, tizenöt évet meghaladó színgazgatói működésem alatt soha egy alkalmazottamnak egy fillérrel sem maradtam adósa s ezért kérem most is Arad nemes közönségének kegyes támogatását, hogy alkalmazottaimmal szemben ezentul is megtudjak felelni kötelezettségeimnek.

* **A Kölcsey egyesület felolvasása** holnap, kedden délután 5 órakor kezdődik a városháza nagytermében. A megnyitó felolvasásnak a következő tárgyai vannak. 1. Elnöki megnyitó. Elmondja Krenner Miklós dr., a Kölcsey-egyesület alelnöke. 2. Bucsú a jó öreg városházától. Irta és felolvassa Faragó Rezső. 3. Rudnyánszky Gyula élete és költészete. Irta és felolvassa Rudnyánszky Endre. 4. A női ruházatkódás filozófiája. Irta és felolvassa Kaszab Géza. — A Kölcsey egyesület tagjai 1912-13-ra szóló igazolványukkal ingyen vehetnek részt az előadáson, nem tagok 1 koronáért a pénztárnál válhatnak belépti jegyet.

* **Elhunyt festőművész.** *Budapestről* jelentik, hogy Goulin Arthur, az ifjú magyar festő nemzedék egyik legkiválóbb tagja rövid szenvedés után Heidelbergban meghalt.

* **A Solymosi kiállítás bezárása!** A Solymosi kiállítás 13-án, szerdán este zárul, az érdeklődőknek tehát csak két napjuk van már a megtekintésre, illetve a vásárlásra.

* **Barta Ernő** kiváló festőművész már csak néhány napig marad Aradon. A művész ma is eladott egy festményt. *Mairovicz Márton* vette meg a *Fürdő után* című képet. Azonkívül még néhány kisebb festményt kelt el és három képre alku folyik Weisz Leó szalonjában.

* **A farkas** — Molnár Ferenc nagysikerű vígjátéka már kapható Weisz Leó könyvkereskedőnél 2 korona 50 fillérért.

* **A fekete kancellár.** (Az Uránia előadásában.) Előre látható volt az — a nagy érdeklődés, mely az Uránia színház előadásai iránt nyilatkozik meg most, mikor A fekete kancellár című dráma kerül előadásra. Tökéletes, markáns képekben jelenik meg az Uránia vásznán a sötét lelkű Rollenstein herceg kancellár bűnös keze által szövött izgalmas dráma. Leírhatatlan izgalom kísér a dráma érdekesítő jeleneteit és valószínű tapsorkán zug fel, mikor a hercegnő szerencsésen megszabadul börtönéből, és a kancellárt utoléri végzete. Hire van már Aradon is ennek a csodálatos hatású képnek, melynek előadását valósággal sürgette az Uránia közönsége. Látni akarta fényes szerepében Paylandert a legkiválóbb moziművészt, aki valósággal hódító ebben a mesterileg megkomponált szerepben. De kiváló minden egyes szereplő, mesés a kép kiállítás és ellenállhatatlanul vonz mindenkit ez a nem érdemtellenül világhírű kép, melyet kedden és szerdán mutat még be az Uránia. 175

* **Detektívdrámák az Apolló-színházban.** (Új műsor.) A Nordisk-slágerek vetítésével elért nagy sikerét gazdagabbá teszi az Apolló-színház azzal az ötletével, hogy időközönként kielégíti a publikum ama részének a kívánságát, amely lelkesedik az ideigzátóan megkomponált detektívdrámákért. Az utóbbi hetek alatt bemutatott ko-

moly társadalmi drámák után holnap detektív-hajszákat vetít a vászonlapra az Apolló. A legújabbban produkált detektívképeket ismerheti meg a közönség a keddi új műsoron, amelyet a színház igazgatósága határozottan ügyesen állított össze. A mozi legnépszerűbb detektívjének jól ismert tipikus alakjait látjuk viszont, amint újabb merész feladatokra vállalkoznak. Dr. Pellisz szökésének izgalmas történetére bizonyára emlékszik még az Apolló-színház közönsége. Ennek a drámának a folytatását is végignézhetjük az új műsoron, amelyen a detektív drámákon kívül egy amerikai dráma és két ötletes bohózat is szerepel. Szóval a közönség szórakozásáról minden tekintetben gondoskodott a színház igazgatósága.

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjegy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel László kölcsönzőintézetében, Aradon.

Miért volt a bolgár házelnök a királynál?

(Danev dr. a — béke követe. — Nyilatkozat missziójáról.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, november 11.

A háborus eseményekről, a vérben összeomlott Törökországról egész Európa figyelme az osztrák-magyar monarchia felé fordul. Ennek a hatalomnak balkáni szomszédsága külön szerepet állapít meg, az Adria kérdése rendezést követel, Albánia sorsát biztosítani kell, hogy ne nyugtalanítsák határainkat, Szerbiával pedig helyre kell állítani a minden gyanakvást és rosszhiszemiséget képező viszonyt. *Mint az Aradi Közlöny már vasárnap megírta*, ezek a problémák hozták Budapestre Danevet a bolgár szobránje elnökét. Bulgáriának ez a nagyon tekintélyes politikusa kjszította elő a balkáni négyes szövetséget, szava és befolyása jelentékeny a szövetségetek tanácsában, Danev külön misszióval jött a magyar fővárosba. Előbb Berchtold gróf külügyminiszterrel, majd Tschirsky német nagykövettel tanácskozott. Bulgária parlamentjének elnökéről tudva van, hogy néhány nap előtt Ferdinánd királlyal találkozott a bolgár főhadiszálláson. Nem nehéz kitalálni, hogy Musztafa Pasából egyuttal a bolgár cár izenetét is magával hozta Danev. Erre vall az a *félhivatalos jelentés is*, hogy Ferenc József ma déleben egy órakor magánkihallgatáson fogadta Danev elnököt, aki azután Ferenc Ferdinándnál jelent meg.

A két kihallgatás újra megpecsételte Bulgáriának az osztrák-magyar monarchiával való régi barátságát. A győztes Bolgárország talán közvetítést is vállalt magára Szerbia és a monarchia között.

Hogy Danev miről tanácskozott Budapesten, az természetesen titok s az egész ügyet a beavatottak a legnagyobb és legteljesebb diszkrécióval kezelik. Danev dr. egyik kísérője, aki a tárgyalások menetét igen jól ismeri, a következőket mondotta a Pester Lloyd munkatársának:

— Danev az összes szönyegen lévő kérdésekről tanácskozott az önk külügyminiszterével és megtette indítványát. Danev önként vállalta a küldetést s ez is egyik tanubizonyosága annak a ténynek, hogy a bolgár kormányférfiak valamennyien hajlandóak a vitás kérdéseket Ausztria-Magyarországgal egyetértve a monarchia érdekeit tekintetbe véve elintézni. Jól tudjuk mi Szófiában, hogy az önk államférfiai közt nincs egysé, aki el akarná lölni vitatni hősiesszabadságharcunk eredményét. Ezért nekünk is az a *véleményünk*, hogy egyes szövetségeseink tulzott kívánságait, amelyek Ausztria-Magyarország érdekeit sértik, kellő értékre kell redukálni.

— Különbben a szövetségesek olyan területeket is elfoglaltak, amelyekről — mint ők azt jól tudják — Bulgária soha sem fog lemondani. Ezeket a területeket, amelyeknek lakossága java-

részt bolgár, a szerbek és görögök bizonyára nem abban a hitben foglalták el, hogy elvegyék tőlünk, akik minden haderőnk a konstantinápolyi uton koncentráltuk. Ebből is látszik, hogy a jelenlegi foglalások még a szövetségesek közt is korrekturnak várnak. Mondhatnók, hogy közömbös: milyen területeket tartanak most kézben a szövetségesek s így biztos, hogy alkalom kínálkozik majd arra, hogy kielégítsük Ausztria-Magyarország igényeit.

— A két államférfi tanácskozásán különben érintették a bolgároknak Konstantinápolyba való devonulásának kérdését is. A bolgárok ehhez a lépéshez csak akkor fordulnak, ha a fegyverszünetet arra használják fel a törökök, hogy a csatlódsai vonalat megerősítsék, vagy hogy Ázsiából segédcapatokat hozzanak.

— Ami Albánia autonómiáját illeti, azt mi is őszintén óhajtjuk. Csak az a feltételünk, hogy az autonóm Albániába ne kebelezzenek be olyan területeket, amelyeknek lakói főleg bolgárok.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az aradi második katolikus templom. Műlek Lajos dr., a templomépítő bizottság elnöke ma nyújtotta át Arad törvényhatósági-bizottságának az építő bizottság szombaton tartott ülésének határozatait és kéri a közgyűlést, hogy most már érdemleges döntéssel siessesse a megvalósítást. A szerdán tartandó közgyűlés napirendjére felveszi a tanács a beadványt és megteszi a maga javaslatát is.

A virilis névjegyzék kiigazítása. Arad város törvényhatóságának bíráló választmánya ma dében Urbán Ivan főispán elnöklésével ülést tartott. A virilis névjegyzék ellen beadott felebbezést tárgyalta a választmány. Mint megirtuk, négy felebbezés érkezett be, amelyek közül kettő általánosságban támadja meg a névjegyzéket és az mondotta, hogy azt törvénytelen alapon állította össze az igazoló választmány. Ezeket a kérvényeket a felebbezési fórum elutasította, mert csak általános kifogásokat tartalmaz és nem jelöltek meg a konkrét törvénytelen eseteket. Funkelstein József felebbezésének a választmány lehet adott és beszámítottá ama ingatlan után is az adót, amelyet az igazoló választmány nem vet fel. Hirschmann Albert felebbezését elutasították és nem vettek tekintetbe az igazoló választmány által is mellőzött ingatlan adóját, mert a felebbező annak nem haszonélvezője. A névjegyzéket most már a tanács a szerdai közgyűlés elé terjeszti tudomásvétel és jóváhagyás céljából.

Folytatólagos sorrendje az Arad szab. kir. vára törvényhatósági bizottsága által 1912. évi november hó 13-án délután 4 órakor tartandó rendes hav közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 44. A tiszti ügyészség bemutatja a vizesi ut mentén fekvő gyepes földszávnak eladása iránt megkötött szerződéseket jóváhagyás végett. 45. Marostorda vármegye községének átírata a telepítés és parcellázás ügyében. 46. Szendrey Mihálynak kérelme a nyári színház egy évi bérösszegének elengedése iránt. 47. A tzi ügyészség beterjeszti a Dogyán Miklóssal, Tótl Istvánnal, Rossi és Pellegrinivel, Illin Szávával, Jak Józseffel, Krecsun Jánossal földhasznóbérlés iránt megkötött szerződéseket jóváhagyás végett. 48. A kereskedelmi és iparkamarának átírata egy Aradon létesítendő magvizsgáló állomás létesítése tárgyában. 49. A tanács előterjesztése az Aradon létesítendő új közház telke a Spitzer-féle alapítványnak a célra való átengedése tárgyában. 50. A tiszti ügyészség bemutatja Rossi és Pellegrini céggel a Marospart egy részének megegyezését iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 51. A tanács előterjesztése aziránt, hogy tornyai ut fenntartása a vármegyének átadásék a helyett a vizesi ut egy része a város által átvétsék. 52. U. az előterjesztése a tűzoltóság részére benzínmotor fecskendőnek beszerzése iránt. 53. az előterjesztése, hogy a kereskedelmi miniszterhez felterjesztés intézettség aziránt, hogy a román benz adó- és vámmentesen beszerzessék. 54. Ange Miklós kéri, hogy bérletét Bolindok Mihálynéra átruhassa. 55. A kereskedők körének kérelme a telekjárandékoszási feltételeknek részbeni megváltoztatása iránt. 56. A kapitányi hivatalnak jelentése Winck-

ler József és társainak falraköhely engedélyezése iránti kérelme tárgyában. 57. Az aradi közgazdasági bank részvénytársaság kérvénye közpénzeknek nála leendő elhelyezése tárgyában. 58. Az aradi általános takarékpénztár részvénytársaság kérvénye u. a. tárgyában. 59. Máday Béla temetőőr kérvénye nyugdíjaztatása tárgyában. 60. Urbányi Béla nyug. városi főpénztárnok kérvénye rendkívüli nyugdíj előleg tárgyában. 61. Az aradi kereskedelmi bank részvénytársaság kérvénye a közpénz nála leendő elhelyezése tárgyában. 62. Az autobus felügyelő-bizottságnak javaslata a menetdíjak s bérletjegyek árának felemelése tárgyában. 63. A templom építési bizottságnak javaslata az új templom építése tárgyában. 60. A tanács előterjesztése az Apponyi körút kimaradt részének aszfalttal leendő burkolása tárgyában. 65. U. az előterjesztése a kincstári falraköhelynek körtöltéssel leendő ellátása tárgyában. 66. Az aradi ipartestületnek beadványa az új ia- és fémipar iskolának építő ipari szakiskolával való bővítése iránt.

Oroszország Szerbia mellett.

— Pasics Üszkübbe vitte a monarchia üzenetét. — Békés megoldás várható. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Arad, november 11.

Az osztrák-magyar monarchia már tudatta Szerbiával kívánságait. Pasics miniszterelnök Péter királlyal tanácskozik és csak azután válaszol. Azt hiszik jól értesült körökben, hogy a diplomáciai akció békés megoldással fejeződik be, noha ma Oroszország részéről biztatást kapott Szerbia tengerparti aspirációit illetőleg. Ma ezeket a táviratokat kaptuk.

Mit kíván a monarchia ?

Belgrád: Ugron István osztrák és magyar követ tegnap Pasics miniszterelnöknél hosszabb látogatást tett. Pasics miniszterelnök ma Üszkübbe utazott.

Belgrád: Ugron látogatását Pasicsnál illetőleg a következőket jelentik ki illetékes helyről: Ugron kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország semmi körülmények közt sem hajlandó Szerbia kívánságának egy adriai kikötő megegyezését illetőleg eleget tenni, továbbá előterjesztette a monarchia kívánságait egy messzemelő kereskedelmi politikai természetű kedvezmény iránt és rendkívüli garanciát kért az osztrák-magyar kivitt illetőleg Szalonikiba. Pasics kijelentette, hogy nincs abban a helyzetben, hogy végleges választ adjon, mielőtt a minisztertanács az ügyet nem tárgyalta és a király jóváhagyását nem nyerte. Azonkívül a másik három Balkán állam hozzájárulása is szükséges. Belgrádban a véres háború főeredményének feloldozását kizártnak tartják. Annak a tanácskozásnak, amelyet holnap Üszkübben Pasics Péter királlyal fog folytatni, a legnagyobb érdeklődéssel néznek elébe s legnagyobb fontosságot tulajdonítanak. Hir szerint ezen a tanácskozáson egy szerb osztrák-magyar egyezés alapját fogják megvitatni és pedig a ma és tegnap Budapesten időző Danev bolgár házelnök javaslatához képest. Pasics néhány nap múlva visszaérkezik Belgrádba, hogy Ugront eljárásának eredményéről értesítse. Hogy ez a válasz direkt visszautasító lenne, sehol sem hiszik. Hir szerint a bolgár intervenciók javaslat békés megoldásra nyújt reményt. A legrosszabb esetben csak kitérő választ várnak.

Bécs: A Zeit esti lapja jelenti, hogy Pasics miniszterelnök Ugron nagykövetnek elutasító választ adott.

Oroszország biztatja Szerbiát.

London: A Daily Telegraph Pétervárról jelenti, hogy a külügyminisztériumban azt hangoztatják, hogy nem hiszik, hogy abban az esetben, ha a szerbek az Adria-tengerig előnyomulnának, az osztrák-magyar monarchia megakadályozná a szer-

beket ezen szándékukban. Nem hiszik, hogy Ausztria-Magyarország idáig menjen. Az orosz külpolitika úgy szeretné megoldani a bonyodalmat, hogy Alessiót a szerbek vegyék birtokukba, de adjanak garanciát arra, hogy a kikötőt nem fogják megerősíteni, vagy pedig a montenegrókat vegyék birtokukba, de adjanak meg s biztosítsanak a szerbeknek minden élőjogot.

London: A Daily News pétervári levelezője az orosz külügyminisztériumtól azt az értesítést kapta, hogy abban az esetben, ha Ausztria-Magyarország Albánia megszállása miatt Szerbia ellen fegyveres demonstrációt tervezne, annak okvetlenül egy orosz demonstráció lenne a következménye. De nem hiszik, hogy Ausztria-Magyarország így fog eljárni.

Páris: A Temps szeptembertári levelezője jelenti: Az orosz diplomácia el van határozva, hogy Szerbiának az Adria tenger kikötő rendezésére vonatkozó kívánságát támogatja. Ha Ausztria-Magyarország továbbra is tiltakozik ez ellen, a konfliktus kikerülhetetlen. A tegnapi esti orosz minisztertanácsban hir szerint katonai intézkedéseket határoztak el, amelyek a kiszolgált és szabadságolando katonák visszatartására vonatkoznak.

A többi hatalmak.

Belgrád: Az olasz követ megátogatta Pasics miniszterelnököt és kormánya nevében azt a reményt fejezte ki, hogy Szerbia nem fogja megtámadni Albániát, mert Albániára Olaszország tart igényt. Pasics azt felelte, hogy Szerbia nem hajlandó az aegai tenger partján katasztróba helyezendők fejeben lemondani az adriai tenger partvidékéről, vagy haditársairól, mert maga akkor a szerb kormány az egész közvéleményt maga ellen zudítaná és a hatalmaknak is el kell ismeriük, hogy a kormány ezzel a háború minden eredményét feloldozná.

Bécs: Illetékes helyen Olaszország magatartását így jellemzik: Az olasz külügyi politika ebben a pillanatban Ausztria-Magyarországgal és a német birodalommal minden tekintetben egy véleményen van és az a határozott álláspontja, hogy sem gazdasági, sem diplomáciai szempontból nem engedheti meg az osztrák-magyar monarchia gyengítését.

London: A Daily Mailnek jelentik Szófiából Itteni diplomáciai körökben azt beszélik, hogy Oroszország nemcsak Konstantinápolyt, hanem Kis Ázsiának is igen jelentékeny részét követeli. Anglia el van tökéve, hogy ázsiai Törökország területi épségének megvédelmezése végett földközi tengeri flottájával be fog menni a Dardanellákba.

Páris: Bár a helyzet nagyon komoly, mégis nem válságos Szerbia és Ausztria-Magyarország között az ellentéteket sikerülni fog békésen elintézni. Az a hir járja, hogy Oroszország ultimátumot küldött az osztrák-magyar monarchia külügyi kormányának.

Gyűlölködés Szerbiába.

Belgrád: Az osztrákok és németek elleni gyűlölet itt nem ismer határt. A lapok még a kormányhoz tartozó újságok is fenyegető hangon írnek az osztrákokról és németekről, akik esküdt ellenségei Szerbiának. A szállodákban felmondták a szállást az osztrákoknak és németeknek, elég, hogy valaki a vendéglőkben, kávéházakban németül beszéljen, már nem szolgálják ki.

Politikusok nyilatkozata.

Budapest: Andrássy Gyula egy újságíró előtt így nyilatkozott a külpolitikai helyzetről:

— Albánia függetlensége a monarchiának elsőrendű nagy érdeke, olyan, amelyért helyt kell állanunk. Igen kívánatos volna, ha ilyen komoly időkben a külpolitikára nézve összes pártjaink között egyetértés jönne létre. Igen káros volna, ha az ádáz harc, amely megrongálta belügyeinket,

átcsapna a külpolitika területére is. A béke bizonyára a legnagyobb jó, de a mindenáron való béke mindenáron való megaláztatást jelent.

Ezzel ellentétben Kossuth, Apponyi és Batthyány Szerbiát izgatják és csak hogy a magyar kormánynak gáncsot vehessenek, nyíltan Szerbia pártjára állnak.

HIREK.

Legújabb.

— *Lapzárta után érkezett táviratok.* —

A *Frankfurter Zeitung* konstantinápolyi tudósítója szenzációs részleteket tudott meg a konstantinápolyi követségi tanácskozásról. A török külügyminiszter kijelentette:

— Ha a bolgárok bevonulnak Konstantinápolyba, itt olyan vérfürdő lesz, amilyent a világ még nem látott. A szultán és mi nem hagyjuk el helyünket.

Kiamil pasa nagyvezér egy fiatal követ vállára tette kezét:

— Ön még ifju — szolt Kiamil — én pedig 80 éves vagyok, de biztosítom, hogy együtt fogunk meghalni.

Ezek a jelenségek készítették a hatalmakat, hogy hadihajóikat megerősítsék. Az idegen hatalmak hajó parancsnokai ma elhatározták, hogy Perát elszigetelik, ha Konstantinápolyban véres események közelednek.

London, november 11. A *Daily Express* konstantinápolyi tudósítója jelenti, hogy tegnapelőtt a szultán magához hívatta őt, mert részletes leírást akart kapni a török hadsereg lüleburgászi véres futásáról. Előbb szombaton korán reggel a nagyvezér fogadta az angol hírlapírót. A haditudósító leplezetlen leírásai a lüleburgászi megfutamodásra megdöbbentő mély hatást tettek a nagyvezérre, aki köszönetet mondott a hírlapíró őszinte beszédeért. Röviddel ezután értesítették a hírlapírót, hogy a szultán fogadni kívánja. Délután ketőkor megjelent a *Daily Express* haditudósítója a szultán palotájában, ahol az uralkodó azonnal fogadta és kérdéseket intézett hozzá a lüleburgászi eseményekről. A hírlapíró ott is elmondta a gyásos visszavonulás részleteit, a csapatok menekülését, a sebesültek rettenetes szenvedéseit, a vidék kifosztott és letarolt állapotát és a lakosság riadt futását. A szultán könyekig meghatva hallgatta az elbeszélést és hálás köszönetet mondott az újságírónak, aki megkért, hogy lapjában hívja fel az angol közönséget a török sebesültek támogatására.

Budapest: A helyzet a Danevvel folytatott tárgyalások után dacára annak, hogy az osztrák-szerb ellentéteknek kiegyenlítésére való hajlandóság meg van, egyaránt igen komolyan üléendő meg.

Budapest: Amint a Pester Lloydot a bécsi angol nagykövetségen értesítik, az angol kormány elveibez híven ragaszkodik, hogy csak a háború teljes befejezése után fog aktíve közreműködni. A francia követségnél a Pester Lloyd azt az információt nyerte, hogy tényleg tervek merültek fel arra vonatkozólag, hogy az osztrák-magyar és szerb ellentétek oly módon intéztessenek el, amint ez Bolívia és Perub között megtörtént, ahol Bolíviának Perubon keresztül egy vonalkoncessziót adtak és ennek alapján juthat el Bolívia a tengerhez. Ez a vonal, analógiája egy szerb adriai vasútnak. Azonban ez az ajánlat is csak mint terv szerepel, hivatalosan a kormány részéről lépés nem történt.

Botrány a Saskörben.

— *Polónyi nem tudott bucsuzni.* —

Saját tudósítónktól.

Budapest, november 11

Az Egyesült Belvárosi Párt vasárnap délelőtt tartotta alakuló gyűlését a Saskörben, de az ünnepinek szánt aktus rettentő botrányba fullt. Polónyi Géza ugyanis bucsuzni akart régi fészketől és a támogatására megjelent keresztény-szociálisták folytonos tüntetése megzavarta a beszédet is, az alakulást is. Végül Székely Ferenc elnök a rendőrséget vette igénybe. A gyűlés válsztással kezdődött. Elnökké Preyer Hugót, társelnökké Székely Ferencet kiáltották ki. Ember Karoly és Eulenburg Salamon után Polónyi Géza szólalt föl.

— Az Egyesült Belvárosi Pártnak — mondomta — egyik megállapodása az, hogy nekem innen távoznom kell.

— Gyalázat! — kiáltották a keresztény-szociálisták, élükön Zboray Miklós és Haller Károly néppárti képviselőkkel.

— A Sasok kapitóliumát egyszer más-szor nekem kellett megvédelmeznem, — folytatta Polónyi. — Nem lepne meg, ha jutalmul ez a kör tiszitana le engem a tarpéji szikláról.

Erre borzasztó láрма tört ki. Józsefvárosiak és belvárosiak egymásnak rontottak, csak néhány hangot lehetett hallani.

— Abcug Polónyi! Ki a józsefvárosiakkal! Senkise hívta őket!

Preyer Hugó elnök fölfüggesztette az ülést. Hívei a vállukon vitték ki, de Polónyi folytatni akarta beszédét. A belvárosiak viszont összetörték az asztalt, jelezve ezzel, hogy ülést tartani most már nem lehet. Zboray élesen kiáltotta:

— Mi van a Piccadillyvel? A panamákról beszéljete?

A tulnyomó többség kivonult, de Polónyi tovább beszélt nyolevan híve előtt.

— Eljöttünk tiltakozni a sertésszállások telkeinek elköttyavetyélése miatt, — mondta Polónyi. — Tiltakozunk a villamos vasuti részvények vásárlásánál elkötvetett visszaélések miatt, a négy-száz ezer korona proviziós bizottsági tagok ellen.

Néhány perc múlva megjelent Glósz Imre rendőrfelügyelő, aki Székely Ferenc kérelmére jött, hogy a termet lezárassa. A teremben levők *Abcug Pavlik!* — kiáltással fogadták. Glósz föl kérte Polónyit, hogy távozzék. Erre a Sasok néhai, bucsuzó vezére, a keresztény-szociálistákkal eltávozott.

— A király utazása. *Budapestről* jelentik: A király e hó 23-an, szombaton utazik el a fővárosból. Innen Schönbrunnba megy, ahol a telet tölti.

— Zita főhercegnő anyai öröme előtt. *Bécsből* jelentik: A Szemmering tövében levő *Peuerbachból* jelentik, hogy Zita főhercegnő környezetében nagy előkészületeket tesznek a várható örömdetes családi esemény miatt. A főhercegnő villája kápolnájában fogja megkeresztelni Nagel dr. bitoros érsek az újszülöttet. Legutó-jára 1878 júliusában volt itt főhercegi keresztelés, amikor Károly Lajos főherceg és Mária Terézia főhercegnő második leányát, Erzsébet főhercegnőt keresztelték meg, aki Lichtenstein herceghez ment férjhez.

— A munkapárt gyűlése. Az aradi munkapárt első kerületi választmánya e hó 13-án este gyűlést tart, amelyre a következő meghívót bocsátották ki: Az Aradi nemzeti munkapárt I. kerületi választmányának e hó 13-án este fél 9 órakor a „Fehér Kereszt” földszinti kistermében megtartandó ülésére tisztelettel meghívom. Leopold Zsigmond, I. kerületi elnök.

— A választói reform. *Budapestről* jelentik: A pénzügyi bizottság ma a belügyi tárca költségvetését tárgyalta. Sándor János előadó a választói reform javaslatára vonatkozólag kijelentette, hogy a belügyminiszter személyes vezetése alatt a javaslat kidolgozása is annyira előrehaladt, hogy a legközelebb már benyújtható lesz.

— Meghívó. Mindazok a választó polgárok, akik *Reiber* Emil jelölését kerületi és pártkülönbség nélkül támogatják, felkérnek, hogy e hó 12-én, kedden este fél 9-kor a Fehér Kereszt külön termében tartandó értekezleten megjelenjenek.

— Justh Gyula ismét lemondott. *Makórol* jelentik, hogy Justh Gyula országgyűlési képviselő levelet intézett a törvényhatósághoz, amelyben a köve kezéket mondja:

— Ezennel bejelentem, hogy a közigazgatási bizottságban viselt tagságomról lemondok. Lemondásom abban leli magyarázatát, hogy a törvényhatóság többsége a régi hagyományos szokással szakítva, az ellenzéki tagokat nem azok számárányának megfelelően választotta be. Justh Gyula lemondó levele nagy felhűnést keltett.

— Rémhírek az aradi ezredek mozgósításáról. Valahányszor a külpolitikában olyan bonyodalom van, amely bennünket is közelről érint, azonnal megkezdik körsétájukat a legképtelenebb hírek. Ma például azt a hírt terjesztették Aradon, hogy a temesvári hetedik hadtestet holnap mozgósítják és így az aradi ezredek már készenlétben vannak, a vasuti állomáson pedig a vagonok tömege várja az elszállítandó katonákat. Nehogy a közönség körében riadalmat okozzanak a gazdátlan hírek, kijelentjük, hogy ezek kalandos mesék. Az tény, hogy a hadsereg vezetősége mindenre el van készülve, mert hiszen senki se tudja, hogy a mai bizonytalan helyzet közepette mikor válik szükségessé valamely komoly lépés. De nem titkolná el a kormány, ha ilyen lépés most küszöbön volna, mert hiszen a mozgósítást eltitkolni nem lehet; sőt ellenkezőleg: maga a hadvezetőség terjesztené annak hírét legszélesebb körben. A riasztó hírek Aradon alkalmasint onnét keletkeztek, hogy ma 80 tartalékost idéztek be az aradi városi katonai ügyosztályhoz és meghagyták nekik, hogy Aradról ne távozzanak el. Ezek ugyanis boszniai és hercegovinai századok tartalékosai. Ezeket a századokat pedig most hadilétszámra emelik föl, amint azt három évvel ezelőtt az osztrák-magyar-szerb konfliktus idején is megtették, habár akkor se került sor fegyveres összetűzésre. A mozgósítás hírét különben mint fővárosi tudósítunk jelenti — a hadsereg vezetősége ma este a leghatározottabban megcáfolta. Az se igaz, hogy a király elnöklésével katonai tanácskozás lett volna.

— Románia nem mozgósít. *Bukarstból* jelentik: A törvényes rendelkezéseknek megfelelően november 14-én a legöregebb korosztály legénységét a tartalékba helyezik át. Az átelyezés abban a mértékben történik, ahogy az újoncok bevonulnak.

— Ugron István jól érzi magát. Valaki nagyon nehéz ételt eszik vasárnap este. Ennek eredményes következménye, hogy vasárnapról hétfőre irradó éjjel rossz álmai vannak a erre a fennt emlelt ur hétfőn reggel azzal fogja meg az első ismérését, hogy:

— Képzeld, Ugron István belgrádi osztrák-magyar nagykövetet Belgrádban meggyilkolták!

Ez reggel kilenc órakor történt. Tíz órak már a nadabi bérnyilkosság ügyének polgári bírants jobban izgatja a belgrádi rémhír, mint a tanu vallo-mása. Ket óra múlva a hír — érdekes volt kikutatni, hogyan? — már a kapcsolt részekben, szomszédos községekben is elterjedt, a mialatt Ugra talán élete legszebb tarok-párti át játszotta a „grla-beogradai” kaszinóban, azalatt itt már megegytek a helyi diplomaták és külpolitikusok abban, hog ennek a gyilkosságnak minden bizonynal hadüzenelés vége. A szerkesztőségekben azonban nem lehet ilyen könnyen elintézni a dolgot. Az még nem jószámításba, hogy azonnal sürgős telefonbeszélgetést folytatva Budapesttel, megállapítottuk, hogy „a hír teljen leg-ből kapott és egyáltalán minden alapot nélkül.” Ha-nem ezután délután háromtól este nyolcig ez ember-állandóan azzal volt elfoglalva, hogy a telefo mellett állva, ahogy a csengő megszólalt, be sem vés a kérdést, már felelt:

— A hírből egy szó sem igaz! Először inekünk nincs is nagykövetünk Belgrádban. Ugron Isán csak követ, de a körülményekhez képest azért jól ér magát!

— Härtl alezredest előléptették A Bo-rovice-Härtl affár újabb, feltűnő állásához ért. A hadsereg Rendeleti Közlönye utó szá-mában szerényen meghuzódik egy hír, mely a katonai selvenzsinorra ítelt Härtl alezredest magasabb fizetési osztályba történt előptetését közli. Lehet, hogy ez a fizetésemelés a rang-létrán való automatikus emelkedés, meg a szen-záció erejével hat. Ugy látszik, hog Härtl Adolf nyugdíjba kergetésére megindult janövert a hadügyminisztériumban nem honorálják

— **Eljegyzés.** Vig György, a Vig és Katona újvidéki bankcég cégjegyzője eljegyzte Nussbaum Gizikét, Steiner Vilmos földbirtokos nevelt leányát, Aradon. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Halálozás.** Deutsch Ármán magánzó ma este 81 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése szerdán délután két órakor lesz a Ferdinánd utca 1a számú házból. A megboldogultban Deutsch Arthur szeghalmi földbirtokos és Mairovitz Emilné, aradi vállalkozó neje atyjukat gyászolják.

— **Nagy gyűjtés a nyomorgó könyvelőknek.** Alig néhány napja, hogy az Aradi Közlönyben felhívás jelent meg egy nyomorgó, világtalan könyvelő segélyezése érdekében és máris 1120 korona folyt be lapunk kiadóbiztosítóihoz. Az aradi társadalom néhány vezető tagja kezébe vette a gyűjtést és kisegítette szánandó helyzetéből a nyomorba jutott családot. A tekintélyes összeg legnagyobb része egy rendkívül jólelkű ember nemes ambíciójának szép eredménye. Tenner László, az Aradi Munkásbiztosító Pénztár ellenőre buzgókodott most is, aki minden humánus mozgalomban derekasán kiveszi a maga részét. Néhány nap alatt egyedül 6 775 koronát gyűjtött össze. Tenner László gyűjtőívén a következő nevek szerepelnek:

Tenner László 20 kor., Aradi kerületi munkásbiztosító pénztár tisztviselői 20 kor., Tenner József 20 kor., Nemess, Géza 20 kor., ifj. Tenner Lajos 20 kor., id. Tenner Lajos 20 kor., Herz Andor 20 kor., Erber és Fleischman 20 kor., Éles Béla dr. 20 kor., Ottenberg Tivadar 20 kor., Aradi első takarékpénztár 30 kor., Aradi Központi takarékpénztár részvénytársaság 20 kor., ifj. Neuman Adolf 30 kor., Aradi Polgári takarékpénztár részvénytársaság 20 kor., Pálmai Lajos dr. 10 kor., Adler Andor 10 kor., Funkelstein József 20 kor., Weisz Mór és fiai 20 kor., Arad megyei takarékpénztár 20 kor., Aradi Ipar és Népbank 20 kor., Goldschmidt Sándor 20 kor., Éles Ármán 10 kor., Basch Simon 20 kor., X. Y. 20 kor., Vörös Henrik 20 kor., Friedman 10 kor., Bing Vilmos 20 kor., Kell Lipót dr. 10 kor., Strasser Győző 10 kor., Szerényi Géza 10 kor., Róth Zsiga 10 kor., Assael József 5 kor., Berger Albert 5 kor., Somló Ármán 5 kor., Aradi Magánisztviselők Egyesülete 10 kor., Rozenberg és Stern 5 kor., Tolnai János dr. 10 kor., Lenard 5 kor., Manovits Emil 10 kor., Neumann Herman 5 kor., Schreiber dr. 5 kor., Vajda István dr. 5 kor., Fenyes Márk 10 kor., Nemess Z. iga dr. 5 kor., Rosenber Miksa dr. 5 kor., Leopold Zsigmond 20 kor., Vajda Iván 5 kor., Seidner Frigyes dr. 5 kor., Löffler Jakab 20 kor., Sugár Károly 5 kor., Bing Hugó 10 kor., Kell Lajos 5 kor., Schusztler 10 kor., Singer Lajos dr. 10 kor., Neuman Alfréd 20 kor., Fuchs Ignác 5 kor., Fuchs Arnold 5 kor., Werner dr. 5 kor.

Ezenkívül még a következők adakoztak: Aradi Bur asztaltársaság 34 kor., D. D. Arad 5 kor., S. S. Arad 2 kor., Ney Adolf Apáti 5 kor., Seidner Bernát Arad 10 kor., Hoffmann Ármán Arad 3 kor., Grün Manóné Petrozsény 3 kor., Tenner László gyűjtése 775 kor., összesen 837.

Eddigi gyűjtésünk 283 kor. 80; ehhez jön a mai 837 kor. Összesen tehát 1120 kor. 80 fill.

— **Aradi ujoncok Dalmáciában.** Az aradi 33. gyalogezred negyedik zászlóalja (négy százada) mint ismeretes a dalmáciai Crkvice városkában állomásozik. Ennek a zászlóaljnak legénységét most részben fölcserélik. Az októberben bevonult ujoncok közül ugyanis kétszázötvenet holnap reggel szállítanak le Böjte Pál főhadnagy Erreich Roland hadnagy vezetésével.

— **A peches aviatikus.** Budapestről jelentik: A legszerencsétlenebb magyar pilóták egyike kétségtelenül Kvasz András, aki tegnap délelőtt Budapesten felszállás alkalmával a Dunába zuhant. Repülései alkalmával különösen Baján üldözte a balsors, ahol kisebb magasságból leesett a próbarepülés alkalmával, de ezenfelül Tenner András szállótulajdonos, akinek szállójában Kvasz a szállótökeket és gyümölcsfákat összetörte, kártérítési pert indított a peches aviatikus ellen.

— **Orvosi körökből.** Zimmermann Károly dr., Aradvármegye közpórházának igazgató sebész főorvosa lakását Perényi-utca 7. szám alá (Sárosi-utca sarok) helyezte át és itt hétköznapokon 2—3 óra között rendel. Telefonszáma 957.

— **Támadás — revolverrel.** Az aradi rendőrség vasárnap délelőtt őrizet alá helyezte Flóruc János aradi hintatulajdonost, akinek hajóhintája, gyorafényképészete ott áll évek óta a városliget szélén a Béla-téri „vustli”-ban. Flóruc vasárnap délelőtt itason garázdálkodott a pécskai-uti Horváth-vendéglőben. Több vendég panaszára Riesz Antal, a korcsmáros sógora kiutasította a duhaj hintást a korcsmából, mikor pedig a szép szó nem használt, ki is dobta. Flóruc dulakodni kezdett Riesz Antallal, zsebéből revolvert rántott elő és azzal addig hadonászott, amíg a revolver kétszer is elsült. Az egyik golyó Riesz bal alsókarjába, a másik pedig álkapcsába furódott. A dulakodásban jelentéktelenül Flóruc is megsérült. Riesz a megyei kórházban ápolják, a hintatulajdonos ellen pedig súlyos testi sértés miatt folytatja az eljárást a rendőrség.

— **Modern ékszerek, műtővös tárgyak** nász, alkalmi ajándék, dísz tárgyak, evő és ivókészletek ezüstből, világhírű gyártmányú órák szolid árban beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— **A lopott gulya.** Dusán Jakab és Derestyán Vazul halmágymezői kupecsek a lopásnak egészen új nemét honosították meg. Arad- és Hunyadmegye kisebb helyiségeiben. Falujukból kiindulva, néhány darab disznót, juhot vagy kecskét hajtottak maguk előtt. Így hajcsárkodtak faluról-falura. Némely helyen el is adtak pár darabot a jószágból, nyájuk azonban mégse fogyott, hanem szaporodott. Pedig Dusának nem vásároltak egy darabot se. Azonban a falusi pásztorok szomorúan tapasztalták, hogy a nyájuk egyre fogy. Bejelentették az esetet, de eredmény nélkül. A múlt héten végre sikerült a gyakori lopások elkövetőit megfogni. Selénden át hajtotta ugyanis akkor már nagy, több száz darab birkából álló nyáját Dusán és Derestyán. Ott nem adtak el a nyájból egyet se, tehát tovább hajtották. Azonban a városka mezőjén legelésző nyájukból nyolc darab aznap este eltűnt. A csendőrség ügyes nyomozásának eredményeképp a tolvajokat a két kupec személyében elfogták, akkorra azonban a seréndi juhokat már eladták, sőt ki is mérte a vevő Pankotán. Lefoglalt nyájukból jóformán minden darab más más helyről való, melynek még csak ezután akartak járulót készíttetni. A tolvajokat letartóztatták.

— **Corvin könyvnyomdai műintézet,** Lányi Izsó értesíti igen tisztelt rendelőt, hogy könyvnyomdáját Deák Ferenc-ú. 89. sz. alól Deák Ferenc-ú. 33-34. sz. alá helyezte át.

— **Köszönetnyilvánítás.** Montág Sándorné urnó 20 koronát adományozott az izr. népkonyha javára. idb. Tenner Lajos és neje pedig Himmelstein Miksának ravatalára szánt koszoru megváltása fejében 30 koronát küldött az izr. jót. nőgyelet részére. Ezen nemesszerű adományokért ezúton mond benső köszönetet az elnökség.

— **Kotányi féle paprika, kávé, tea** felülmulhatatlan. Egyedüli elárúsító Robitsek József, József főherceg-ut 3.

— **Uri hölgyközönséget** értesítem, hogy női divattermemet Rákóczi utca 7. sz. alá helyeztem, ahol módomban áll tisztelt megrendelőim igényeit minden fennakadás nélkül leggyorsabban kielégíteni. Tisztelettel Huppert Henrik női szabó. 7450

— **Uri hölgyközönség szíves** figyelmébe ajánlom angol és francia női divat terméket Karpelesz Irén Aulich Lajos-utca 20. sz. I. emelet. 7286

— **Brüll Nővérek** francia és angol divattermük Batthyány-utca 17. szám alatt megnyílt. Elsőrangú izlés és szabás. 7377

— **Tisztelettel értesítem** a n. é. hölgyközönséget, hogy bevásárlási utamból megjöttem és magammal hoztam a legújabb és legszebb párisi és bécsi őszi és téli modell újdonságokat. Üzletem régi jó hírre garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó árain mellett senki sem versenyezhet velem. Grünblatt Antonia női kalap divatterme Szabadság-tér 11. 1756

— **Papírfeldolgozó vállalat** Ingusz I. és Fia Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, koszoru és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlatainkat kérni.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-bajok.** Telefon 816.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az élet művészete.** Vasárnap délután nagy közönség jelenlétében tartotta meg előadását az aradi Társadalomtudományi Társaság meghívására Náday Pál dr. budapesti tanár, a kiváló szociológus. Náday dr. *Az élet művészete* címen tartott rendkívül élvezetes szabadelőadást az aradi közönség előtt már nem ismeretlen csövegű metodusával. Szólt a különböző nemzetbeliek életművészetéről. Eddig csak kétféle életművészet dominált a szociológiában: a franciáké (a román faj) és az angoloké (a germán típus). Az új fajta, a szláv most mutatta meg épen, hogy nemcsak az életművészetét ismeri, hanem a *meghalás művészetét* is. A hatalmas orosz nép, amely a szláv faj legkiválóbb népe, számtalan példáját mutatta a meghalás egyszerű művészetének. Ott vannak az orosz diákok, akik elveikért, a jövődóért ezerszámra hurcoltatják magukat a veszthelyre. Ott van a minden idők legnagyobb írószenije Tolstoj, aki egy akart meghalni, hogy elmúlásával senkinek se legyen terhére s ezzel is dokumentumát szolgáltatotta, hogy még a halálnak is művésze volt. A közönség percekig ünnepelte Náday dr. tartalmas előadásáért.

(*) **A vasutas szövetség aradi kerületének választmányi ülése.** A vasutas szövetség aradi kerülete Vajda János máv. főellenőr elnöke alatt folyó hó 9 én este saját helyiségében népes választmányi ülést tartott. Eme rendezvényű választmányi ülés iránt különös érdeklődést tanúsítottak a nem választmányi tagok is, mert a tárgysorozaton szerepelt a szolgálati és illetmény szabályzat (pragmatika) várható módosításával kapcsolatban a szövetség, illetve az aradi kerület javaslata. A választmányi ülésen a vasuti és hajózási főfelügyelőséget, mint ellenőrző felügyeleti hatóságot Szentiványi Dezső dr. vasut és hajózási biztos képviselte. A szövetség központi vezetősége pedig Kohánek Lajos déli vasuti főkapitány, központi szaktanácsos küldötte ki, mert a kerületi vonatkiadó szakcsoporthoz megalkotása szintén a választmányi ülés tárgysorozatán szerepelt. Az aradi kerület választmányja hosszas és beható eszmecsere után elfogadta a kerület vezetősége részéről kidolgozott a pragmatika módosítására vonatkozó javaslatot, amely úgy az A., mint a B., táblázatbeli alkalmazottak jogos és méltányos igényeit felöleli. Ez a javaslat most, a többi kerületi javaslataival együtt, a szövetség központi vezetősége elé kerül. — Elhatározta a kerület választmányja, hogy a közeledő karácsony alkalmából ez évben is a szegénysorsu és árva vasutas gyermekeket karácsonyfa ünnepély keretében felruhazza. — Kimondotta végül, hogy a szövetség illusztris tagját, Fábry Sándor dr. Acsev. vezérigazgatót legmagasabb helyről ért kitüntetéssel alkalmából küldöttségileg üdvözlö.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— Sz. J. G. Budapest. Az ügyben már döntés történt, tehát levele tárgytalan.

R. Sorsjegyei nem nyertek.

Önzetlen levelező. Tudjuk, hogy kibékültek. A válókeresetet a fiatal művész visszavonta.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Tiltakozás a betegápolási pótdó fel-emelése ellen.

— Iparosok gyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Az Aradi Építőiparosok Szövetsége vasárnap délelőtre nagygyűlést hívott össze a városháza nagytermében, melyen tiltakozását fejezte ki amaz újabb megadóztatási tervet ellen, hogy a betegápolási pótdót a mai öt százalékról tíz százalékra emeli fel.

A nagygyűlésen a vidéki kisiparosok és kereskedők igen tekintélyes számban, míg az aradiak elég kis számban vettek részt. Az aradi kereskedelmi és iparkamara képviselőjében a nagygyűlésen ott volt Ottenberg Tivadar kamarai elnök, Varjassy Lajos és Zima Tibor kamarai tiltakozók, az ipartestület képviselőjében Sólalvi György tükár, a kereskedelmi testület képviselőjében Éles Ármán és Adler Andor, míg a lippai,

es. és kir. udvari és kamarai szállító

Elősmert legjobb minőségű áruk. Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

ujaradi, ujszentannai, parkotai és eleki kereskedők és kisiparosok küldöttségileg képviseltették magukat.

Reisinger Sándor, az aradi építőiparosok szövetségének elnöke üdvözölte a nagygyűlésen megjelent iparosokat és kereskedőket.

Ezután Kaszab Géza előterjesztette az építőiparosok szövetségének sérelmét, amely abból áll, hogy a betegápolási pótdadót fel akarják emelni. Ez újabb nagy teher volna az iparos osztályra. Indítványára kimondta a gyűlés, hogy tiltakoznak ez újabb teher ellen és ilyen értelmű feliratot intéznek a képviselőházhoz, megkeresik ez ügyben Arad képviselőjét, Tisza István grófot, hasonló tiltakozásra hívják föl az összes ipari és kereskedelmi testületeket is.

— Ez a kérdés az, — mondta — amelyen a vállalkozók, kereskedők és iparosok tiltakozásának jogosultsága alapszik az adó felemelése ellen. Ez a közönség évenként 22—25 millió koronával adózik betegsegélyezési célokra s ez a hatalmas összeg, amelyet munkásbiztosítási díjakban fizetnek iparosaink és vállalkozóink, nagy részében arra szolgál, hogy fedeztessék belőle egy olyan társadalmi osztály kórházi ápolására szorult tagjainak ellátási költsége, amelynek tagjai vagyontalanok lévén, egyébként feltétlenül az állam, illetőleg az orsz. betegápolási alap terhére lennének kórházilag ellátandók. Nem méltányos tehát, hogy e pótdadó felemelésével sújtassanak azok az adófizetők: vállalkozók, iparosok, kereskedők és munkások, akik ugyanazon célra évenként munkásbiztosítási díjakban háromszor annyit fizetnek, mint amennyi a betegápolási pótdadó egész évi hozama.

Ottenberg Tivadar kamarai elnök szót első sorban az előadói jelentéshez. Igen szép szavakban üdvözli az egybegyűlt iparosokat és kereskedőket, akiknek tudomására óhajtja hozni, hogy az aradi kereskedelmi és iparkamara már felemelte tiltakozó szavát az iparosok ez újabb súlyos megadóztatásával szemben. Sőt az összes kamarák küldöttsége épen a napokban készül tisztelegni ez ügyben a miniszternél. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ismeri kötelességét és minden lehető módot elkövet a kamarai tagok sérelmének orvoslása érdekében. (Általános, lelkes éljenzés.)

— Indítványozom, hogy a nagygyűlés a feliratok elkészítésével bizza meg az aradi ipar és kereskedelmi kamarát, amely a többi kamarákkal egyöntetűen fog eljárni. (Leikes éljenzés.)
Sófalvi György ipartestületi titkár felszólalása után

Nagy Sándor parkotai ipartestületi elnök, Czeiler István gyáros, Reimer Gyula felszólalása után Kaszab Géza előadó reflektált Ottenberg Tivadar szavaira. Arra kérte a nagygyűlést, hogy az iparosok és kereskedők a kamarák körén kívül álló egyesületekben is indítsanak országos mozgalmat, amint ezt az aradi építőiparosok szövetsége is megtette. Hadd lássa be a kormány, hogy az iparosok igazságtalan megadóztatása ország-szerte milyen felzudulást kelt.

Reisinger Sándor elnök ezután összegezte az indítványokat és határozottan kimondta, hogy a képviselőházat és minisztert kéri fel arra, hogy az eddigi betegápolási és biztosítási terhek alól oldja fel az iparosokat és a betegápolási pótdadót az állami adó alapján rója ki az állam minden egyes adófizető iparosára.

— Az aradi pénzügyigazgató előadása. Vasárnap délelőtt tartotta meg előadását Róka József aradi pénzügyigazgató az új adótervényekről a Lloyd termeiben. A közönség, amely csaknem teljesen megtöltötte a klub helyiségeit érdeklődéssel hallgatta a nagy szaktudásra valló előadást.

Felelős szerkesztő:
Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1912. november hó 12-én:

C) Bérlet. C) Bérlet.

Limonádé ezredes.

Operette 3 felvonásban. Lipschiz és Horss vigjátékából írta: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerzette Vince Zsigmond. Karagy: Tíger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Szentmarjai Lenke	Győző A. Dióssy	Csók Nagymáté	Dr. Beregi Huszár
Marietta Terézia	Nógrády M. Fászkerty M.	Aposzagi Szakáll	Polgár Várnai
Olga Gravenstedt	Hampel L. Baláz B.	Miska Kati	Hajdutska Sz. Rontar
Kemény	Déli L.	Szekerkáne	Benkóna

Kezdeté este 7/8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színapadi Ma kedden, 1912. november 12-én:

1. Valten állomás kitérője. Remek amerikai dráma. —
2. A szerelem egy betegség. Karagató vigjáték. —
3. Scherlok Holmes és a pénzhamisítók. Detektív dráma. —
4. Kati huncutságai. Karagató. — Dr. Pellis szöke. Amerikai detektív dráma.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártsek 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermekek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszédőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Bárod Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. november 12-én:

1. Brescia festői környéke. Természet után. —
2. A babika. Vigjáték. —
3. Kikebusch gyermeket lop. Humoros. —
4. A fekete kancellár. Dráma három felvonásban.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérén kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Gyenge, beteges gyermekek

hamar megerősödnek, ha a Scott féle csukamájolaj Emulsiót rendszeresen kapják. Sokkal izletesebb és élvezhetőbb lévén, mint a közönséges csukamájolaj, legtöbbször szívesen veszik, jól emésztik és a kedvező hatásra sem kell soká várni. A Scott féle Emulsió elősegíti a kemény hus keletkezését, erős izmok fejlődését és a csontokra gyakorolt hatása félreismerhetetlen. Az általános megerősödés folytán a gyermekek nemsokára több életkedvet és érdeklődést mutatnak és rövid idő után már vidáman látjuk ugrálni őket. A Scott-féle Emulsió, amelyben a csukamájolaj tápláló erejét az az ásványi alkatrészek lényegesen emelik, mint gyermekerosztószer kétségkívül első helyen áll, de csak a valódi Scott-féle Emulsió. 6013

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII. akkor egy gyógyszertár után próbaadagot küldünk.

ATLANTIKA

TEA

ÉS

RUM

ARAD,

Andrassy-tér 20.

Cipő-ülönlegességek Amerikai, Angol és Francia fagonban ::
Kutanyi J., Arad
Vörösmarty-utca 12. Telefon 336.

Értesítés!

A tisztelt kereskedő urak szives tudomására hozzuk, hogy a

Magyar

Általános Hitelbank

az általa képviselt 47 fonógyár készítményeiből Aradon

bizományi raktárt

helyezett el és annak vezetésével cégünket bizta meg.

Egyben felhívjuk b. figyelmüket mai körlevelünkre, melyben tudomásra hozzuk, hogy tisztelt vevőinket mily kedvezményekben van módunk részesíteni.

Mihály és Bruckner

a Magyar Általános Hitelbank textilosztályának aradi vezérképviselője.

Okvetlen

szerezze be cipő-, kalap-, uri divat- és

ruhászükségletét

Korányi

Jenő nagyruházában. Szabadság-tér. Meglehető olcsó árak. Örökös választék. 5441

Nyíltér.

Cipő különlegességek
Iványi Menyhért
Aradon, Furray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női fekete vagy barna... 13 K.
Antilop divat magas cipő... 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy választék Gyukits kalap... 10 K.
Női vagy férfi sevrő cipő... 9 K.

3451

huzott drótszállal.

kb. 75% áram megtakarítás.

TÖRHETETLEN!

Magyar

6909

SIEMENS-SCHÜCKERT-MÜVEK

Budapest, VI. Teréz-körut 36.

Tartozik ■ Követel

praktikus

kézi zsebfüzet

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ara 20 fillér.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező csillár- és izzótestek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

Brünnszövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók
ETZLER és DOSTAL cégnél
BRÜNN, Schwedeng 41. 5981
A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direktre a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is kúlják.
Dus minta választék megtekintésére bérmentve küldeték.

22963/1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak aradi cég Arad állomás északi oldalán, a Rozer dűlőben lévő Gutzjahr Mihály tulajdonát képező földterületen talpfelületi telep létesítése tárgyában telepengedély iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t. cz. 27 §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi november hó 14 ik napjának d. e. 11 órája kitűzték, amelyre az érdekeltek ez uton is meghívotnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi november hó 14-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező és a netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem emeltnének s ha köztökintetek gátlólag fel nem merülnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1912. évi november hó 6-én.

Greén, s. k.
h. főkapitány.

2383—1912. tkvisz.

Árverési hirdetmény és feltételek.

A Kovácsházi járási takarékpénztár végrehajthatónak, ifj. Kovács István nagyvarjasi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 2100 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi április hó 1. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj, 257 kor. eddigi, valamint jelenleg 49 korona 60 fillér és a még felmerülő költségek, továbbá az ezen el csatlakozottanak kimondott Pécskai takarékpénztár r. t. 800 korona, a Kovácsházi járási takarékpénztárnak 2700, 900, 1800, 900, 200, 1200, 2457, 600, 150, 200, 800, 150, 150 korona és jár. kielégése végett az aradi kir. törvényszék, illetve a magyarpécskai kir. járástörzség területén lévő Nagyvarjas határán fekvő és a nagyvarjasi 574 sz. tjkvben A + 1. sor 270 hrsz. házra, udvarra és a szántóföldre 1752 korona kikialtási árban elrendeltetik.

1. Az árverés megtartására határnapul 1912. évi december hó 19-ik napjának d. e. 10 órája Nagyvarjas községhezánál kiűztetik.

2. Ezen árverésen a fentirt birtok együttesen a fent megállapított kikialtási ár 2/3-ánál alacsonyabb áron az árverésen el nem adható.

3. Árverezni szándékozók tartoznak a becár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez bnaapenzül letenni. Nem kötelesek bánatpénzt letenni: a kir. kincstár, továbbá az 1889. XXX. t.-c. 10. §-ának 2-ik bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsájtására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. XXIII. t.-c. alapján alapult központi hitelszövetkezet a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő tkvi hatóság felhívásának kézhez vételétől 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles.

4. Vevő köteles a vételért két egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanezen naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamattal együtt szabályszerű letéti kérés mellett az aradi kir. adóhivatalnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Vevő köteles a megállapított bánatpénz összeget, az általa ígért vételár ugyanannyi %-áig kiegészíteni és ha ezen kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül maradt és nyomban folytatandó árverésen többé részt nem vehet.

5. Vevő köteles az árverés napját követőleg esedékes adókat, az átruházási illetékeket viselni és az épületeket tűzkár ellen biztosítani.

6. Ha az árverés napjától számított 8. nap alatt előterjesztés nem adatik be, vevő a megvett ingatlan birtokába a végr. nov. 27. §-ában megállapított 15 napi utóajánlati határidő sikertelen lejárta után lép és annak has na és terhe azontul őt illeti és akkor a vevőnek a végrehajtási törvény értelmében a vételi bizonyítvány ki fog adatni.

7. A tulajdonjog a vevő javára csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog bekebelezettni.

8. Az árverési feltételeknek eleget nem tevő ellen a végr. törv. 185. és következő §-aiban foglalt intézkedések nyerne alkalmazást.

Az árverési hirdetmény és feltételek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Nagyvarjas községhezánál tekinthetők meg. Egyben a fenti ingatlanra a zálogjog a magyarpécskai kir. járásbíróóság 1912. V. 108/2 számú végzése alapján 146 kor. költség erejéig a Kovácsházi járási takarékpénztár javára bekebelezetnek. Magyarpécska, 1912. évi október hó 2-án.

Sommer, s. k.

kir. albiró.

7433

23181—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagyméltóságú m. kir. keresk. miniszter ur 75845/VI.—D—1912. sz. rendelkezéssel megengedte, hogy Arad állomáson kirakott áruknak a pályaudvarról való elfuvarozása, valamint a cukorrépa küldeményeknek a pályaudvarra való befuvarozása és a rakodással felmerült munkálatok további elhatározásig vasárnapokon is egész napon át minden további korlátozás nélkül végezhető.

Arad, 1912. évi október 31.

Greén, s. k.

h. főkapitány.

Bérbeadó boltheiyiség.

Az összes jogokat élvező vegyeskereskedés azonnal

bérbe adatik.

Értekezés a helyszínen, cím

Petruca Antal

vegyeskereskedő BOK-SZEG Arad vm. Telefon szám 7. 7409

Igazgatói, irodafőnöki, vagy titkári

állást keres

magyar, német és francia nyelvet írásban és szóban tökéletesen bíró, perfekt

mérlegképes könyvelő,

önálló dispositióképes

munkaerő. Jelenleg első-

rangú gyár vezetője, fel-

mondatlan állásban. Aján-

latok „Kereskedelmi vezető” jellegűre a ki-

adóba kéretnek. 7421

Déli gyümölcs és zöldség árucarnok

november hó 1-én

megnyílt

a Marosparti Áruház mellett

Asztalos Sándor-utca 5. sz.

és naponta friss házi kenyér kapható. Tisztelt vevőközönség be-eses pártfogását kéri tisztelettel

Dupák Jánosné.

6035—1912. évi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Singer és társa budapesti cég, mint jelentkező, továbbá Szegfű R. aradi cég és végül Tóth József aradi lakos, mint ezáltal csatlakozóknak kimondott végrehajthatók javára 45 kor., 81 kor. 75 fill. és 570 korona tőkeköveteléseik és járulékaiknak behajtása végett, az aradi kir. törvényszék, területén lévő Arad Pernyáya külvárosában fekvő, az aradi 3662 sz. tjkvben A. + I. sorsz. 2135/b hrsz. a. felvett Mihály-utca 1. sz. ház és udvar és keríté az árverést 1780 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1912. november hó 12-ik napján délután 3 órakor az aradi igazságügyi palota földszint jobb a lévő 48. számú helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár felerésze, vagyis 890 koronán alól eladatni nem fog.

Árverésni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 178 koronát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 8333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1912. évi július hó 22. napján.

Aknay, s. k.

7420 kir. törvényszéki bír.

Legelőcsőbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdivatosabb és legtartósabb cipők-ből legelőcsőbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5042

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,

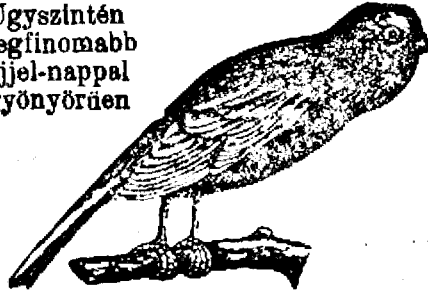
uri- és női cipész.

Egy drótszörű kétéves fox-terrier

és 1 sima 2 éves első díjakkal kitüntetve, róka és borz kotorekon, ugyszintén 3 drb. 6 hetes sima fox-terrier kutyák valódi törzskönyvelt angol vér, helyszüke miatt

olcsón eladó.

Ugyszintén legfinomabb éjjel-nappal gyönyörűen

éneklő valódi harzi kanárik (1912. évben díjazva) eladó 8 koronától feljebb. 8356

ZIMMERMANN JÁNOS nál Arad, Deák Ferenc-utca 17. sz.

4041—1912. szám.

Tölgy- és egyéb lombfa eladás.

A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó sistaróczi m. kir. erdőgondnokság „A” gazdasági osztályának I. II. és III. vágássorozataiban összesen 71.66 kat. hold kiterjedésű 1913. évi vágásterületeken termelendő tölgy- és egyéb lombfa anyagok négy területi csoportra felosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fognak eladatni.

Az ajánlatok 1912. évi december, hó 8-án déli 12-óráig nyújtandók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok december hó 9-én délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A versenytárgyalási feltételek a területek, faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték alólirt főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Lippa, 1912. évi november hó 7-én.

- M kir. Főerdőhivatal.

Szarka Arminné

hímző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek keletgyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 5288

Szines és fehér hímzések, ugyszintén fehérnemű varrások olcsó árban készülnek.

Hímzett melleiraváson zsebkendők nagy választékban 1-60 fillérért kaphatók.

Hímző és fehérneművarró leányok fizetés-sel felvétetnek.

valódi
KAUCSUK-CIPŐSAROK
DOBOZA,
MINŐSÉGE:
ARANY

Üzletáthelyezés.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy liszt- és terményüzletünket folyó hó 15-től kezdve Boros Béni-tér 25. (Széchenyi-malom mellé)

helyezzük át

Tisztelettel 1376

Halmos és Herceg**Ablakredők**

Valódi amerikai üzemű ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermekkoszik

legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmu és játék-áru üzletében 1871

ARAD, Szabadság-tér 21.

Nem titok többé,

hogyminden hölgy a HAJOS-féle

Aradi Ibolya-crém

használja. Az arcibőrt vakító fehérre varázsolja. Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra. 420

Ára egy légeynek 1 kor., Ibolya nőgyógyász 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

A legkitünőbb hatású nyálkaoldó köhögés és rekedtség elleni szer a Tussinál cukorka, ára egy nagy doboznak 60 fillér és a Tussinál tea a 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél fogva bárki legszívesebben veszi be.

gyógyszertárában ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

URÁNIA

**1912. november 11., 12., 13.
hétfőn, kedden és szerdán**

REPRISE:

7143

FEKETE

KANCELLÁR

**a mozgófénykép remeke. Dráma 3
felvonásban. — A főszerepet W.
Psylander játssza. NORDISK sláger.**

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiu **cipők,**
vizhatlan

Vadász cipők

őszi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kiszárolag

WEINBERGER JÁNOS-NAL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

Ezen rovatban minden szó egy-
mori beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 23.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövegben a szöveg elír — avagy levélblyegeken. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban előhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratára díjtalanul megszerkesztű. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely felige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettek semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASÁG.

Nőülme 28 éves izraelita
egyén 4000 kor. évi jövedélmmel, csak teljes című levelekre, fényképpel ellátva, válaszolok. Vidékiek előnyben, választ „S. Z. 50” jelige Arad, főposta poste-restante. 7348

Építési terv

építési terv. Legajánlatosabb Vojtek és Welsz Dantolin fegyerméje. 1-5251

LEVELEZÉS.

Keresem

egy diszkrét szőke hölgy ismerettségét. Levelek „Magánember” jelige alatt a kiadói kéretnek.

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Welsznál 1-5251

ELLÁTÁS.

Intelligens urinőnél

1—2 fiatal ember jó házikészítőt, esetleg teljes ellátást kaphat Forray utca Hunyadi-palota, földszint bárra. Bővebbet a házmesternél. 7448

ÜZLETEK.

Egy jó menetelő

szatócs üzlet azonnal eladó. Bővebbet Ferenc-tér, Karolina-utca 1. szám, az új polgári iskola mellett. 7325

Határ-utca 4. sz. alatt

hentes és mészáros üzlet azonnal eladó teljes felszereléssel, más vállalat miatt. 7427

Egy jóforgalmu

fodrász üzlet mely 26 év óta fennáll, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7405

ALKALMAZÁST KERES.

Házivarrónő

ajánlkozik csakis intelligens házakhoz Aulich Lajos-utca 16. szám F. J. cím alatt. 7350

ALKALMAZÁST NYER.

Egy 2 középiskolai

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

Gabonafüzetekben

keresek fiatal hivatalnokot, ki e szakmát érti. Ugyiszin én 3—4 középiskolát végzett gyakorlatot. Weisz Adolf, Ujarad. 7441

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvétetnek az Aradi nyomdásznyelvtársaság könyvkötészetében.

KIADÓ LAKÁS.

Karolina-u. 8. sz.

alatt 4 szobás lakás azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott. 7256

4 szobás lakás

fürdőszobával Haszinger-utca 5 szám alatt azonnal kiadó. 7342

Központi melegvízfűtésre,

állandó melegvíz ellátásra és minden kényelemmel berendezett három szobás lakás Orczy-utca 8. alatt azonnal kiadó Telefon 292. szám. 7381

Boros Béni-tér 6.

alatt több különböző helyiség azonnal kiadó. 7442

Petőfi-utca 10. szám

III. em. alatt kiadó két szép világos és modern szoba azonnal. Ugyanott egy szép utcai szoba konyhával. Bővebbet ugyanott. 6400

Thököly Imre-utca 55. sz. n.

3 szobás utcai lakás mellékhelyiséggel azonnal kiadó. 7416

Egy két szobás

modern lakás olcsó lakbérrel azonnalra kiadó, Fácán-u. 3/a. 7414

Képett parket

tükörfényes lesz, ha azt Vojtek és Welsz parket-pasztájával dörzsölöd fel. 1-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

A magyar népmű

védei és helybeli közönségnek ajánljuk az Aradi Cipészek Termelő szövetkezetének saját készítményű férfi, női és gyermekcipőt, amely olcsó áron beszerezhető. Ugyiszintén mértékutáni rendelések elfogadtnak. Elismert legjobb anyag: alakját nem veszti. Szabadság-tér 14., a „Piro” csizmához. 6591

Háziművelődésnek

nélkülözhetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Eladó

villany szelelő motor, kávéház és vendéglőnek, féderes és homokhordó kocsi, zsirtartányok, káposztáshordók, vasüst, sparnert, csiszoló és kártoló gép, mészáros mérleg, vasbutorok, pénzszekrények, sodrony betétek, gyermekágyak, tanoncvaságyak, diákágyak, diványok és matracok, rézágyak, mozdók éjjeli szekrények, konyha edények, mozdó készletek stb. kiárúsítatnak. Garai vasbutor üzletében Karolina-utca sarkán. 6199

Uri szánkó

keveset használt eladó. Értekezni Vass Józsefnél Ujaradon. 7364

Petrolenmos hordókat

veszünk azonnali és későbbi szállításra a legmagasabb napi áron. Schenk és Társa ügynökség, Arad. 7357

60 hl. jó kertü új bor

eladó Merkler Manónál, Kürtös. 7386

Egy billiárd-asztal

és egy automata, olcsón eladó Engelhardt József kávész, Elek. 7392

India fogecsepp

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza és vegyészeti laboratóriuma Aradon. 1224

Eladó léghűtőgép

Egy teljesen új 50 köbméter fűtőképességgel bíró Révai-féle gázkályha reflektorral 45 koronaért eladó Solymos Testvéreknél, Kölcsey-utca 6—7. 7398

KÜLÖNFÉLE.

Krausz Paulin

színházépület, első aradi 112000 kötetből álló költségnökönyvtára magyar, német, francia és angol ujdonságok nagy számban beérkeztek. Ugyanitt minden folyóirat, divatlap berleiben és egyenként kapha 6. Telefonszám 511. 4541

Kötészhűdő. Gyermelmébe

ajánlják magukat villanyszerelésre a legjutányosabban Ascher Ferenc és Tarsa villanyszerelők Deák Ferenc-utca 30. sz. alatt. 4121

I korcsaért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Marzit hajfestő ha tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három rész vízzel keverik szőkere fest. A szín állandó felismerhetetlen lemoshatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza Aradon. 1224

INGATLAN.

Zimándi-utca 13. számú

ház a fűtőház közelében, kedvező feltételek mellett, eladó. Bővebbet ugyanott. 7380

Modern magánház eladó

szép lakással, tágas pincehelyiségekkel, kerttel. Értekezni 12 és 3 óra között Kapa-u. 45. 7449

Legelőcsor 28.

Kasza-utca sarokház 284 □-ól telelkekkel, előnyös feltételekkel, szabad kézből eladó. — Értekezni: Herkules Motorfűrészház Vállalatnál, Kossuth-utca 9. 7447

Sarokház.

Angyal-utca 20/a sz. adómentes ház eladó. 7436

Eladó Kishalmágyon

a község legszebb pontján: 1 ház, nagy kerttel, hozzátartozó épületekkel és 11 hold földdel. A ház alkalmas boltnak és kocsmanak is. Fizetési feltételek: megállapodás szerint. Bővebbet Tencza igazgatónál Grid, u. p. Sárkány. 7444

Zarándon egy ház,

amelyben évekig kovácsműhely volt, örök áron el-, vagy bérbe adó. Értekezni lehet a tulajdonosnál, Farkas Péternél Zaránd 317. 7435

Ma már

3463

az uriközönség találkozó helye

RÓNA JENŐ

cégnél, a hol pipere, illatszere, bőr-diszmu-
áru és minden e szakmához tartozó cikke-
ket olcsón szerzik be.

Andrássy-tér 18.

Városi és megyei telefon 238.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

KÜLÖNFÉLE.

Diamant Jemő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári Iskolával szemben) épület- és díszmű bádigos munkákat legjutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken. 3951

Fűtési idény közeledtével a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagy-közönségnek I. rendű aprított tűzifát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugy szintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát karte- len kívül legolcsóbb árban befu- varozva fűrészelve és hasítva. Mo- toros fűrészgépeink is házhoz ren- delhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658 sz. 5451

Zálogház.

ből vétetnek arany-, ezüst- és ékszertárgyak

Farkas Streicher J.
Arad, Tökölly-tér I. sz. 2831

Taxameterok

Bér-autók
Telefonszám
816

2881
Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Alkalmi vételek és eladása

finom 14 karatos arany-ékszer és pontosan kipróbált zseb- és fali órákban.

Aki olcsón és szolid árut akar venni, úgy saját érdeke az, ha

ZINNER VILMOS

mű-órás és ékszerésznél

ARAD, Forray-utca, (gróf Hunyadi-palota) vá- sárol. Óra és ékszer-ja- vitások 2 évi jótállás mellett.

Tört aranyat- és drága-köveket a legmagasabb árban megve- szem, vagy becserélem új ék- szerekre. 5707

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t.-nál.

Nagymennyiségű

maculatura
jutányosan eladó.

6402—1912. t.lk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Pálmai János aradi lakos mint jelentkező és özv. Poszt Ádámné aradi lakos mint ezuttal csatlako- zónak kimondott végrehajtók ja- vára 40 kor. bűnügyi költség és 24 korona tökeköveteléseik és já- rulékai behajtása végett, az aradi kir. trvszék, területén levő Arad- város határában fekvő az aradi 7380 sz. tjkvben A + I. sor. (4752/c, 4753., 4754., 27.) 4755/a hrsz. a. felvett kurticsi-uti 27. sz. ház és udvarból Kovács Józsefet illető fele részre az árverést 734 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelöl. ingatlan az 1912. évi november hó 22-ik napján délután 3 órakor az aradi igazság- ügyi palota földszint jobbra levő 48 számú helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapi- tott kikiáltási ár felerésze, vagyis 367 koronán alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozők tartoz- nak az ingatlan hányad becsára- nak 10%-át vagyis 73 kor. 40 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett ár folyamattal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3833. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri ren- delet 8. §-ában kijelölt óvadékké- pes értékpapirban a kiküldött ke- zéhez letenni, avagy az 1881. év LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál eléle- ges elhelyezéséről kiállított szá- bályszerű elismervényt átszolgál- tatni.

Kir. törvényszék, mint telek- könyvi hatóság.

Arad, 1912. évi szeptember hó 10-ik napján.

Abony, s. k.

7437

kir. törvényszéki bíró.

23422—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a buda- pesti Technológiai Iparmúzeum jövő évi január hó 3-ától kezdve 7 héten keresztül a férfiruha-szabó- ság és a cipészipar köréből mester- tanfolyamot rendez. E tanfolyam célja, mint eddig is volt, e szak- mákkal foglalkozó iparosoknak oly képze téséget nyújtani, hogy azok a gyakorlati ipari életben üzletük- kel minél jobban boldogulhassa- nak. Ezen a tanfolyamon intelli- gens, jó előadóképességgel, szak- májukban kitűnő jártassággal bíró és vándor vagy más rendszerű szaktanfolyamot végzett, tehát már megfelelően előképzett fiatalabb iparosmesterek és kivételesen 24 évnél idősebb segédek vehetnek részt. Tárgyai lesznek: a szerkesztő mértan elemi rajzzal, ipari szá- mtan, emberanatomiai alapismeretek amennyiben az itt szükséges, ár- ismeret és ipari technológia, kü- lönös ipari könyvviteltan és az illető iparág szabászati rajza és kalkuláció.

Egy-egy tanfolyamra husz (20) hallgatót vesznek fel. A tanítás naponként 8—9 órára terjed. Tani- tási díj nem lesz.

A kereskedelemügyi miniszter ezuttal a tanfolyamokra jelentkező iparosoknak a 20—20 kor. utikölt- ségen kívül (vidékieknek) egyéb segélyt nem nyújt, tehát csak olya- noknak ajánlatos részt venni, akik- nek legalább 300 koronányi költ- sége e célra rendelkezésre áll. Jelentkezéseket az aradi Kereske- delmi és Iparkamara akár közvet- lenül, akár az ipartestületek és iparhatóságok útján legkésőbb folyó évi december hó 1-ig fogad el.

Arad, 1912. évi november hó 3-án.

Green, s. k.

h. főkapitány.

5230—1912. pm.

Hirdetmény.

Chirke Vilmos th. b. tag elhalálozásával az I. kerületben meg- üresedett th. bizottsági tagsági hely választás útján leendő betöltését Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottság 25618/734—1912. szám alatt kelt határozatával elrendelte.

A megválasztandó bizottsági tag megbízatása 1913. évi december hó 31-ig terjed.

A választás napja 1912. évi november hó 17-ike. A választás d. e. 9 órától d. u. 4 óráig fog megtartatni. A szavazás titkos, szavazólapok útján történik.

A választás helye a városháza délkeleti földszinti kisterme. A vá- lasztás elnöke dr. Steinhard Mór, helyettese dr. Priegl István jegyzője: dr. Angel István.

Az I. kerületbe a következő utcák tartoznak:

Andrássy-tér, Árpád-tér, Asztalos Sándor, Aczél Péter, Esze János-utca, Bocskay-tér, Boczkó-utca, Boros Beni-tér, Csernovist Péter, Chorin Aron, Damjanich, Eötvös-utca, Erzsébet királyné-körut, Fa-utca, Falerakóhely, Farkas, Hajo-utca, Hal-tér, Háromvörös-, Hunyadi utca, József főherceg ut., Jókai-tér, Könyök-utca, Luther-utca, Maros-utca, Gróf Apponyi Albert-ut., Ovár-tér, Petőfi-, Radnai-, Simonyi-utca, Sza- badság-tér, Szél, Szekeres, Szent Pál, Tabajdy Károly, Tehén (belváros), Töl, Tökölly-Imre-utca. Városház-tér, Vörösmarty. Zoltán-utca, Aradvár.

Arad, 1912. évi október hó 26.

Varjassy,

polgármester.

Prágai gyógysonka

4—7 kgr.-os súlyban
kgr.-ként 2 kor. 20 fillérért.

Mindenféle füstölt hust leg- olcsóbb árban ajánl: Karl Hruška
k. u. k. Hoflieferant Prag-Zizkov.

Arjegyzők ingyen és bérmentve.

Értesítés!

A n. é. közönség szives tuda- mására adom, hogy a

Forray-utcában levő
mészáros- és hentes üzletben

a mai naptól kezdve az alanti előnyárakért lehet a legjobb mi- nőségű husokat venni és pedig:

I-ső rendű hizott marha-
hus eleje kg.-monként 1 K 44
Leves husok: hátulja 1 K 60
Pecsénye husok kg.-ja 1 K 76
Sertés hus: karaj kg. 2 K —
Sertés hus más részek-
ből kg.-monként 1 K 84
Fiatal borju hus eleje kg. 1 K 92
Fiatal borju hus hátulja
1 kg. 2 K 40
Szalonna és zsir kg. 1 K 84

Szives pártfogást kér

7438

FARKAS GYÖRGY.

25258—1912.

Hirdetmény.

Arad város kertészeti szabály- rendelete a belügyminiszter által jóváhagyatván; annak intézkedései 1913. évi január hó 1-én életbe lépnek.

Ezen szabályrendelet értelmé- ben a városi kertészet a gáji te- mető kivételével az összes városi temetők sirbeültetését, gondzá- sát és locsolását elvállalni köte- les. Az erre vonatkozó megrende- lések elfogadásával a városi ker- tészet és Máté Ferenc, a felső te- mető gondozására kirendelt segéd- kertész van hivatva.

A megrendelés levelező-lap ut- ján is történhetik.

1913. évi érvénnyel, illetve a visszavonásig, a sirbeültetés díjait a következőkben állapítjuk meg:
Sirhely elsőrendű beültetése 8 korona.

Sirhely másodrendű beültetése 6 korona.

Sirkert elsőrendű beültetése 30 korona.

Sirkert másodrendű beültetése 20 korona.

1 sirhely 1 évi gondozása és lo- csolása 4 korona.

1 sirkert évi gondozása és lo- csolása 14 korona.

Sirhely alatt 2—8 m² területű sirhant, sirkert alatt 20—24 m² területű bármily számú sirhanttal bíró kert értendő.

Többszörös sirhelyért vagy 24 m²-nél nagyobb sirkertért aránylagosan magasabb díjak számíthatnak.

A gondozás és locsolás díjai 1 naptári évre értendők és azok- ban a rózsáknak betakarása és a növények fagyelleni megvédésé- vel járó munka is beleértetik.

Arad, 1912. október 19.

A városi tanács.

Értesitem az igen tisztelt helybeli és vidéki hölgy közönséget, hogy
angol és francia női divattermem
Deák Ferenc-u. 4. sz. alá helyeztem át.

További szíves pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel

Szigetiné Bickel Ilonka.

Krón Lénárd

építész és építőmester

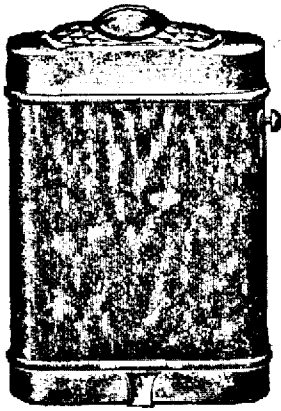
tervező és vállalati
irodája

Arad, Salacz-u. 6.

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
csatlók.

Dinamó-
gépek, vil-
lanymérők
elösön
kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Salacz-utca 9. sz. 611

UJ.

MARGIT HAJFESTŐ.

Remekül fest világos valamint sötétbarnára, feketére, bármely haját, szakált, bajuszt, azonnal tartósan, lemoshatlanul minden nehézség nélkül, előkészület nem szükséges.

Az eljárás a legegyszerűbb, az eredmény a legnagyobb, nem kopik, nem piszkít, az eredetétől meg nem különböztethető csak egy üvegtől áll, laikus is végezheti a hajfestést.

Ártalmatlan
nem tartalmaz ólmot
nem tartalmaz ezüstöt
nem tartalmaz rezet.

Organicus vegyület

Ára 1 korona.

1505

Készíti:

gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza ARADON
1 korona 50 fillér beküldése esetén bérmentve küldi.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
a Fehér Kereszt-tel szemben.

Alkalmi vétel és eladások

ékszertárgyakban
arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

Óra- és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcsereztetnek.
Telefon 488. Telefon 488.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN
ARAD.

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Sinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.